

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Disputatio Controversistica qua Realis Ac Substantialis praesentia corporis & sanguinis Domini in Evcharistia

**Baldinger, Bernhart
Stucki, Johann Rudolf
Heidegger, Johann Heinrich**

1669

Pars secunda

[urn:nbn:de:bsz:31-162645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-162645)

Denique Patres volunt, summam cautionem adhiberi, ne aliquid Evcharistiæ in terram decidat : Tertull. de coronâ militis. Orig. hom. 13. in Exod. Cyrillus catech. 5. Dicunt præterea, sacra Evcharistiæ symbola adorari : Theodor. dialog. 2. Ambros. 1. 3. de Spiritu. Aug. in ps. 98. Orig. hom. 5. in diversa loca Evang. Quid est autem causæ, cur Patres tantam cautelam & adorationem exigant circa Evcharistiam, & non circa Baptisimum, aut S. Codicem? Plura Patrûm testimonia Catholicis faventia vide apud Bellarminum, Gualterium, Sanctesium, Forerum & alios. Jam superest

PARS SECUNDA.
IN QUA ADVERSARIO-
rum argumenta dis-
solvuntur.

Quoniam hucusque luculenter ostendimus, nos in negotio Evcharistiæ magis secundum S. Scripturam & Patres, quàm Adversarios, loqui; idcirco nihil aliud superesse videtur, quàm ut ipsorum obiectionibus respondeamus. Sit itaque

C A.

CAPUT I.

REFELLITUR I. ARGUMENTUM Adversariorum.

Objicies I. In Evcharistiâ terminus à quo non interit, quod Apostolus 1. Cor. 11. v. 26. 27. 28. clarè ostendit, ubi nomen *Panis* post consecrationem ter inculcat, ut testimonio suo fidem abundè faciat. Ita Stuckius pag. 17. Quod argumentum ad formam hoc, vel simili modo, revocatur:

Panis in scripturâ non aliter sumitur, quàm pro pane materiali:

Sed Evcharistia ab Apostolo 1. Cor. 11. appellatur panis:

Ergò Evcharistia non est nisi panis materialis, terrenus &c.

Respondeo, Majorem esse evidenter falsam: nam Christus seipsum, & suam carnem vocat panem, dicens: *Panis, quem ego dabo, caro mea est*: Jo. 6. 52. & *Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum*: Jo. 6. 59. Et tamen neque

E 7

caro-

caro Christi, neque ipse Christus est panis materialis & triticeus; sed est panis cælestis, sanctus, & divinus, ut existit sub speciebus panis, & cum illis constituit unum visibilem cibum, & in quantum talis cedit in usum fidelium & in verum cibum. Eâ itaque ratione Apostolus Evcharistiam appellat panem, qua Christus seipsum, suamque carnem vocat panem: & quidem ille vocem *panis* semper cum articulo connotativo pronunciat, ut insinuet, se vocem *panis* à vulgari pane ad aliquem singularem, & à communi significatione sublimiorem Dominici Corporis intelligentiam transferre: sic enim loquitur: *Quotiescunque manducabitis panem hunc, &c. Quicumque manducaverit panem hunc, &c. Sic de pane illo edat.*

CAPUT II.

CONFUTATUR II. ARGUMENTUM.

Objicies II. In verbis: *Probet quisque seipsum, & sic edat de hoc pane* id est, portionem sumat hujus panis, magna emphasis & vis est. Id enim natu-

naturali corpori Christi, quod in cæ-
nâ nobis offertur, aptari non potest,
cujus portio capi non potest.

Formam hujus argumenti sic cape :

Id, de quo editur, præcitur in di-
stinctas particulas :

Sed verum Christi corpus non præ-
citur in distinctas particulas :

Ergo verum Christi corpus non est
id, de quo editur.

Respondeo, falsitatem Majoris o-
stendunt hæc Christi verba: *Ego sum
panis vivus: si quis manducaverit ex hoc
pane, &c.* Jo. 6. 52. Ubi Christus
dicitur esse ille panis, ex quo editur;
& tamen Christus nō præcitur in di-
stinctas particulas. Quòd si illa ver-
ba apud Joannem Christo aptantur, cur
ea apud Apostolum vero Christi cor-
pori nequeant aptari? Merito autem
utrobique aptantur: nam *Edere de hoc
pane* nihil est aliud, quàm *Edere hunc
panem*: uti videre est apud Joan. cùm
enim Christus prius dicat: *si quis man-
ducaverit ex hoc pane*; mox idem re-
petit his verbis: *Qui manducat hunc
panem: Ibid. v. 59. & apud ipsum Aposto-
lum,*

Iam, qui prius dicit: *De pane illo edat*; mox subiungit dicens: *Quotiescunque manducabitis panem hunc.* Cæterum si quam emphasin ista verba, *De hoc pane edat*, habeant, ea utique erit, qua significatur integritas & incolumitas panis Eucharistici, qui sine sui diminutione & corruptela fideles pascit. Ratio enim, cur iste, & ille, ac tot alij de illo possint edere, est, quia ipse nunquam absuitur, sed semper superest, de quo adhuc alij edant. Nec minor inest emphasin illis alijs verbis: *Qui manducat hunc panem* &c. Ijs enim, si benè excutiantur, eruitur, singulis præberi iste panis integer, quia nulla ejus pars excipitur. Atque ita utroque textu ostenditur hujus divini cibi integritas tam ratione sui, quam ratione sumentium; quatenus Christus & integer manet ac illæsus, & integer à singulis accipitur. Hanc integritatem Gabriel Biel lect. 39. in can. sic explicat: *Singuli accipiunt Christum Dominum, & in singulis portionibus totus est, nec per singulos minuitur, sed se in singulis præbet.* Pulcher-

cherrima sunt verba S. Andreae Apostoli, quæ ab ejus discipulis ita recensentur: Ego omnipotenti Deo immolo quotidie immaculatū Agnum, cujus carnem posteaquam populus credentium māducaverit, Agnus, qui sacrificatus est, integer perseverat & vivus. Unde canit Ecclesia: Sumit unus, sumunt mille: quantum isti; tantum ille: nec sumptus consumitur.

Huc sine dubio respexerunt Patres, quando cibum illum vocant incorruptum, inconsumptibilem, indeficientem. Orig. hom. 4. in diversa, sic loquitur: Quando sanctum cibum, illudque incorruptum accipis epulum, quando pane vita & poculo fruëris, manducas & bibis corpus & sanguinem Domini, tunc Dominus sub tuum pectus ingreditur. S. Cyprian. serm. de cæna: Inconsumptibilem cibum Magister apponit discipulis. S. Aug. de verb. Apost. c. 2. Putastis, quia de hoc corpore, quod videtis, partes factururus sim, & membra mea conscissurus, & vobis daturus? Quid si ergo videritis filium hominis ascendentem, ubi erat prius? Certè qui
inte-

integer ascendere potuit, consumi non potuit. Ergo & de corpore ac de sanguine suo dedit nobis salubrem refectioem: & tam magnam breviter solvit de sua integritate questionem. Manducant ergo, qui manducant; & bibant, qui bibunt: esuriant & sitiant: vitam manducant, vitam bibant. Illud manducare refici est: sed sic reficeris, ut non deficiat, unde reficeris. En quam præclare Augustinus!

CAPUT III.

REIICITUR III. ARGU.

mentum.

O Bije. 3. Pronomine *Hoc* panem omnibus conspicuum denotari, ex ipsa textus serie & λογος φικη ἀνάγκη, & ex paraphrasi Paulina, 1. Cor. 10. 16. theses nostræ abundè ostendunt. ita Stuckius pag. 7. Quod argumentum Calvinus ferè ita format: Id Christus dedit discipulis, quod in manus accepit, benedixit, ac fregit:

Sed accepit, benedixit, ac fregit panem materiale:

Ergo

Ergò dedit discipulis panem materiale.
 ralem.

Respondeo 1. per instantiam hanc:

Id Christus dedit discipulis, quod accepit, benedixit, ac fregit:

Sed accepit panem vulgarem:

Ergò dedit panem vulgarem. Quod est contra Adversarios, qui asserunt, Christum Apostolis non dedisse panem vulgarem, sed sacram & sacramentalem. Accipe & istam instantiam:

Id architriclinus Canæ gustavit, quod ministri hydrijs infuderunt:

Sed infuderunt aquam:

Ergò ille gustavit aquam. Hoc autem est contra Evangelium.

Respondeo 2. directè, & dico, Majorem propositionem, absolutè & sine distinctione probatam, esse evidenter falsam, ut patet ex allatis duabus instantijs. Distinctionem verò pro Majore secundæ instantiæ affert Evangelista his verbis: *Gustavit architriclinus aquam vinum factam*, Io. 2. 9. Ex cujus doctrinâ distinguo majorem argumenti ab Adversarijs obiecti, hoc modo:

Quod

Quod Christus accepit, id dedit discipulis eodem modo se habens; nego Majorem.

Quod Christus accepit, id dedit discipulis transubstantiatum; concedo Majorem, concessâ deinde Minore, distinguo consequens: hoc modo.

Ergo Christus dedit Apostolis panem eodem modo se habentem; nego consequentiam.

Ergo dedit panem transubstantiatum & carnem factum, concedo consequentiam.

Sicut ergo hæc verba: *Haurite nunc, & ferte architriclino*, Io. 2. 8. non respiciunt puram aquam, de qua tamen mentio præcessit, sed aquam in vinum conversam: ita hæc: *Accipite & manducate*, non respiciunt, finitâ consecratione, purum panem, sed transubstantiatum & in carnem conversum.

Porro Stuckius pag. 20. contra meam secundam instantiam hæc retorquet:

Quod architriclinus gustavit, id vinum esse sensit & publicè professus est,

est, prorsus uti Dominus ipse, & Apostoli, quod in cænâ comederunt & biberunt, panem & vinum esse senserunt, & publicè professi sunt. Sicut ergò architriclino de vino testanti nuptiales cæteri crediderunt, ita Domino, Apostolis, & fidelibus cunctis, de pane & vino quoque in Cænâ testantibus, & ad sensus suos provocantibus credendum est. Sic Struckius.

Verùm quis non miretur, virum conspicuæ eruditionis & maturi iudicii ista tam audacter effari quasi tot verbis ac syllabis ab Evangelistis perscripta esse, nempe quòd Dominus ipse & Apostoli in Cænâ publicè professi sint, se comedissee panem & bibisse vinum, & quòd Dominus, Apostoli, immò & fideles cuncti hoc modo loquendi de pane & vino in Cænâ testentur, & ad sensus provocent? Siquidem nec umbra huiusmodi professionis, testimonij & provocationis in totâ contextûs serie apparet.

CA-

CAPUT IV.

DIFFLATUR IV. ARGUMENTUM.

Objicies 4. Articulus demonstrativus in hac propositione: *Hoc est corpus meum*, ostendit vel panem, vel corpus? Si 1. ergò corpus prædicatur de pane; ita ut sensus sit: *Hic panis est corpus meum*; & ita propositio est falsa. Si 2. ergò idem prædicatur de seipso; adeoque propositio est identica.

Respondeo primò per instantiam: Pronomen in hac propositione: *Hic est Petrus*, vel ostendit alium, vel Petrum: non primum, quia propositio esset falsa: non secundum, quia propositio esset identica. Deinde per instantiam ad ipsos adversarios, qui Evcharistiam dicunt non esse vulgarem & prophanum panem, sed sacrum & sacramentalem, sic arguo: Pronomen *Hoc* ostendit vel panem prophanum, vel panem sacrum: si primum: ergò panis

nis sacer prædicatur de prophano, ita
ut sensus sit: hic panis prophanus est
sacer, & ita propositio est falsa. Si se-
cundum: ergò idem prædicatur de
seipso. Hinc patet, hanc difficultatem
non esse peculiarem verbis Cænæ, sed
per alias quoque vagari propositiones.

Respondeo 2. directè.

Pro responsione autem notandum
primò, inquirendum hîc esse, quid pro-
nomen Demonstrativum *Hic, Hæc, Hoc*
in hisce propositionibus. *Hic* est ignis:
Hic est mons. *Hæc* est aqua. *Hæc* est
nix. *Hoc* est dolium. *Hoc* est lac. de-
monstret aut significet. Nam Demon-
stratio pronominis est eius significa-
tio, inquit Major: consequenter, quò
intellectus, audito pronomine, ferat-
ur, & quid concipiat, inquirendū est.

Notandum 2. in Petro nos aliter
concipere rationem Petri, aliter ratio-
nem hominis, aliter rationem anima-
lis, viventis, corporis, substantiæ, & En-
tis. Vnde possumus concipere Pe-
trum sub ratione Entis vel substantiæ,
et si eum non concipiamus explicite
sub

sub ratione hominis, vel animalis, ut
experientiâ constat.

Jam respondeo & dico, in eiusmodi
propositionibus designari præcisè gra-
dum substantiæ abstractum à Differen-
tijs specificis & individuantibus, con-
tractum tamen ad accidentia. Unde
quando dicitur *Hæc est nix*, pronomi-
ne *Hæc* demonstratur gradus sub-
stantiæ, non repræsentatis illius diffe-
rentijs sive specificis, sive individuan-
tibus: ab his enim abstrahitur, & sen-
sus est: Substantia horum accidenti-
um est nix. Et consequenter quando
dicitur: *Hoc est corpus meum*, pronomi-
ne *Hoc* nec panis, nec corpus Christi re-
præsentatur; sed gradus substantiæ, nō
repræsentando differentias, qui de se
indifferens est ad panem, corpus, &
quamlibet substantiam ponibilem sub
speciebus. Et sensus est: Substantia
horum accidentium est corpus meum.
Quasi diceret Christus: substantia ho-
rum accidentium hætenus panis, uti ip-
sa accidentia se indicant, nunc est cor-
pus meum, uti ego assero. Quæ ver-
ba indicant conversionem panis in
corpus

corpus Christi. Certè, dum ministri
in Cana Galilææ hydrias, jussu Christi,
aquâ impletas afferrent, si quis eos in-
terrogasset, quid hydrijs continere-
tur, ipsi optimè respondissent: *Hoc*, id
est, hydrijs contentum, *est aqua*. Post-
quam verò Christus suâ divinâ virtu-
te aquam in vinum convertit, & Ar-
chitriclino proponi jussit, hic gustato
potu proposito, optimè dixisset: *Hoc*,
est vinum. Et si ministri (ut pote qui
sciebant, se hydrias non vino, sed a-
quâ implevisse) architriclino contra-
dixissent, Christus diremisset litem,
juxta Evangelistæ Joan. 2. v. 9. loquendi
modum, dicendo: *Hoc*, hydrijs conten-
tum, *est aqua vinum facta*: quod idem
est, ac si dixisset: Hoc hydrijs conten-
tum prius quidem fuit aqua, jam verò,
meâ operante Divinâ virtute, est aqua
in vinum conversa. En idè *Hoc* in istis
propositionibus semper connotat il-
lam substantiam, sive liquorem illum,
qui hydrijs continebatur, abstrahendo
bejus differentijs specificis, quæ de-
inde per prædicata *Aqua*, *Vinum*, *Aqua*
vinum facta ideo adstruebantur, ut

F

audito-

auditores in claram cognitionem venirent, quid illa substantia hydriis contenta propriè ac specificè esset. Imò si Christus, propositis sibi hydrijs, aquam divino suo verbo in vinum convertens dixisset: *Hoc* (id est, hoc hydrijs contentum, mihi que propositum) *jam est vinum*, verum locutus fuisset, quemadmodum ille verum loquitur, qui formando figuras Mathematicas, vel litteras dicit: e, g. *Hoc*, quod nunc formo, *est circulus*, seu *triangulus* seu littera *A. B &c.*

Sic pari modo, si quis Ministros, qui Christo panem & vinum in ultimâ cænâ apposuerant, interrogasset: Quid est hoc, quod Christus manibus accipit? Benè respondissent: *Hoc*, quod manibus accipit, *est panis*. Et quid est iste calix, id est, hic liquor, qui calice isto continetur? Optimè ante consecrationem dixissent: *Hic calix*, id est, hic liquor calice contentus) *est vinum*. At Christus, quia sciebat, quid sermo suus divinus operabatur consecrando, optimè dixit: *Comedite, hoc* (id est, quod vobis trado) *est corpus meum*

Math.

Math. 26. 26. Et consecrando calicem:
Bibite ex hoc omnes: Hic (id est; hic ca-
 lix, seu substantia calice isto contenta)
 est enim *sanguis meus*. Matth. 26. v. 28.
 Unde Paulus verba Christi sic refert:
Accipite & manducate: hoc est corpus
meum, quod pro vobis tradetur: hoc fa-
cite in meam commemorationem: 1. Cor.
 11. v. 24. Et de calice: *Hic calix no-*
uum testamentum est in meo sanguine.
 v. 25. Id est, utiloquitur Lucas: *Hic est*
calix novum testamentum in sanguine
meo. Luc. 22. v. 20. ita ut manifestius
 appareat, articulum *Hic* connotare
 Calicem, id est substantiam calice
 contentam. Vide, quæ jam dixi 1.
 parte. cap. 3.

CAPUT V.

OCCURRITUR V. AR-
gumento.

O Bjcit Stuckius, pag. 15. & quidem
 satis magno applausu, hæc verba
 Pauli: *Poculum benedictionis, cui*
medicimus, nonne communio Sanguinis
Christi est? Panis, quem frangimus,
 F 2 nonne

bonnè communio corporis Christi est?

1. Cor. 10. v. 16. Et quidem in his verbis Stuckius tria præsertim contra nos, ut ipse sibi persuadet, bene aduertit.

Primum, Evcharistiam ab Apostolo vocari *Panem*: & ideò Stuckius hunc formalem Syllogismum velut invincibilem supponit.

Evcharistia est id, quod à Sancto Paulo disertis verbis vocatur.

Sed Evcharistia à Sancto Paulo disertis verbis vocatur panis.

Ergò Evcharistia est panis.

Secundum aduertit, calicem dici *poculum benedictionis*, cui benedicimus, & ideò ait: Sanguis benedictionis pro poculo benedictionis nullo iudicio substituitur; aliud enim est sanguis benedictionis activæ, aliud poculum benedictionis passivæ, quæ confundi non debent. Si Paulus, ex hominum illorum *παρεργασία*, intellexisset sanguinem, non dixisset *poculum benedictionis*, cui benedicimus; sed poculum benedictionis, à quo benedicimur: *Sine ullâ enim controversiâ id, quod minus est, ab eo, quod majus est, benedic*

benedicitur. Hebr. 7. v. 7. Cum igitur
sanguis Christi vel oblatio corporis
& sanguinis Christi in perpetuum nos
consecreret, & sanctificet, Heb. 10. v. 10.
& 14. non utique *sanguis benedictionis*
heic subiecti loco ponitur, à quo spiri-
tuale sanctificationem omnem hau-
rimus: sed poculum benedictionis,
cui benedicimus, dum illud ad obfig-
nandam & confirmandam nobis
communione Sanguinis Christi,
verbo Dei & precibus, præparamus.
Sic Stuckius fol. 16. Similia deduce-
re conatur de corpore Christi, *quod*
frangimus. Quate ut vis hujus ar-
gumenti melius pateat, eam hoc syl-
logismo propono,

Sine ullâ controversiâ id, quod mi-
nus est, ab eo, quod majus est,
benedicitur:

Sed poculum Evcharisticum à nobis
benedicitur.

Ergo poculum Evcharisticum est
aliquid minus, nobis, & nos su-
mus aliquid majus: & conse-
quenter poculum Evcharisticum
non est Sanguis Christi, qui uti-

F 3

que

que aliquid nobis majus est: sed
est merum vinum: hoc enim,
non illud, nobis minus est.

Major est S. Pauli Heb. 7. v. 7.

Minor est ejusdem 1. Cor. 10. v. 16.
Argumentum est in forma, & ideo
Adversarijs videtur irrefragabile.

Tertium observat, quòd Paulus in
Græco textu, & quidem non absque
emphasis, utroque loco, nomen κοινω-
νίας tam de communione sanguinis,
quàm corporis Christiposuerit; quia
Chrysostomus, ait Stuckius, κοινωνίας
id est, *communione*, plus esse dicit,
quàm μετοχήν, id est, *participationem*,
quòd ad hanc satis sit partem habere,
ad illam autem requiratur, ut prorsus
uniamur, atque totum id percipiamus,
quod fidei nostræ offertur. Sic Stu-
ckius fol. 15.

Hæc sunt illa tria, quæ Stuckius in
præfatis verbis Apostoli observat:

Respondeo, & quidem primò ad
primum, concedendo Majorem primi
illius formalis syllogismi. Minorem
autem sic distinguo. Eucharistia vo-
catur à S. Paulo dissertis verbis panis
natu-

aturalis
panis ab
panem
divinu
fol. 10
illam S
deduc
cer, f
non
sti, qu
pulis
lem p
se, bo
Et
alius
ceus,
supra
li loco
contr
quan
gim
ni ej
unus
omne
v. 17
juxta
cipan

naturalis ac triticeus, nego: vocatur panis absolute, intelligendo tamen panem sacrum, supernaturalem, ac divinum, uti jam supra explicavimus fol. 109. concedo. At sic meritò non illam Stuckij, sed hanc conclusionem deduco: *Ergò Eucharistia est panis sacer, supernaturalis, ac divinus, & sic non alius, quàm ipsum corpus Christi, quod Christus ipse in cœna discipulis suis in cibum verè supernaturalem præparavit, dicendo: Manducate, hoc est corpus meum. 1. Cor. 11. 14.*

Et certè, quòd ibi per *panem* aliquis alius panis, quàm merus panis triticeus, intelligatur, patet præter loca supra fol. 109. allata, ex illo ipso Pauli loco, 1. Cor. 10. ex quo Stuckius contra nos argumentatur. Nam postquam Paulus dixit: *Panis, quem frangimus, nonnè communicio corporis Domini est? v. 16.* Mox addit: *Quoniam unus panis, unum corpus multi sumus, omnes, qui de uno pane participamus. v. 17.* Certè ille panis, de quo uno, juxta verba Divi Pauli, omnes participamus, non est panis triticeus, sed

F 4

ipse-

ipſemet Chriſtus. Quid ergò mirum,
quòd Paulus ipſum corpus Chriſti in
Evchariſtiâ ſub ſpeciebus panis con-
tentum, etiam, verſu mox anteceden-
te, vocet panem?

Ad ſecundum reſpondeo, & dico
argumentum Adverſarij involvere æ-
quivocationem; nam terminum *benedi-
ctionis*, & *benedicimus* uno ſenſu ponit,
cùm tamen Paulus, locis à Stuckio ci-
tatis, eum diverſo ſenſu poſuerit. Ut
autem hæc latens æquivocatio magis
innotelcat, hunc ſimilem ſyllogiſmum
oppono.

Sine ullâ controverſiâ id, quod mi-
nus eſt, ab eo, quod majus eſt,
benedicitur.

Sed Dominus benedicitur à tribus
pueris in fornace Babylonicâ:

Ergo ſine ullâ controverſiâ Domi-
nus eſt aliquid minus tribus
pueris, à quibus ipſe benedici-
tur: & conſequenter ille Do-
minus non eſt Deus, (ſi quidem
hic utique aliquid majus eſt pue-
ris illis, à quibus benedici-
tur)

tur) sed est alius Dominus, qui minor est tribus pueris.

Major est illa ipsa ab Adversarijs ex S. Paulo Heb. 7. 7. contra nos propo- sita. Minorem testatur sacer textus, Dan. 3. 24. Immo etiam de Davide & alijs idem asseritur. Ps. 135. 7. 3. Reg. 21. 10. & 13. &c. Quid ergo Adver- sarij de conclusione hujus ipsis obje- ti syllogismi quæ falsa est, & tamen in forma deducitur, dicent?

Dicent (si sano judicio responde- re volent) verbum *benedicere* alio sensu sumi in Majore à Paulo, & alio sensu in Minore à Daniele, & sic non mirum esse, si sequatur falsa conclusio. nempe dicent, *tò benedicere* in Majo- re sumi eo sensu, quo aliquis major minori benedicit, suâ benedictione ipsi majorem gratiam, ac sanctitatem largiendo, vel impetrando, quo sensu summus Sacerdos Melchisedech Abra- hamo benedixit; & ideo, ob hoc ipsum à Paulo in illo cit. cap. 7. probari, quòd Melchisedech fuerit major Abraha- mo & causam addit: nam *sine ullâ con- troversia id, quod minus est, ab eo, quod*

F 3 majus

maius est, benedicitur, v. 7. Quo ad Minorem dicent, tres pueros non isto, sed alio sensu Deo benedixisse, scilicet, laudantes Deum & benedicentes Domino, Daniel. 3. 24. Atque ideo (& quidem meritò) conclusionem negari.

Quodsi Adversarij sic responderent, & æquivocationem Majoris, & Minoris huius sibi objecti syllogismi, & consequenter malè inde deductam conclusionem manifestabunt, jure merito responsionem ipsorum approbabo; at, bonâ ipsorum veniâ, eandem ipsorum responsionem ad syllogismum mihi objectum repono, & concedo, Paulum ad Heb. 7. 7. verbo *benedicere* in Majore, eo sensu usum esse, quo eum Adversarij locutum fatentur, & series textûs manifestè approbat. Quoad Minorem verò dico, nos poculo benedictionis Eucharistico illo eodem sensu benedicere, quo tres pueri Domino benedicebant, scilicet *laudantes Deum & benedicentes Domino*, quod non modò corpus suum pro nobis in crucem

crucem tradidit, suumque sanguinem effudit, sed etiam in Evcharistia hoc ipsum suum corpus & sanguinem, (utpote thesaurum omnis beneficentiae ac benedictionis) imperijt, ita ut non tantum panem ac poculum iEvcharisticum *ad obfignandam & confirmandam nobis communionem Sanguinis Christi*, uti Stuckius suo libitu commentatur, *verbo Dei & precibus, preparemus*; sed eum verè ac realiter sumamus, & sic ipsi Christo, meliori modo, uniamur, ipsumque totum, quem fides in Evcharistiâ nobis proponit, ac realiter præsentem testatur, verè ac realiter percipiamus, uti Ecclesia Catholica cum antiquis Patribus primâ parte allatis semper credidit, & credit. Et ideò quemadmodum Adversarij conclusionem syllogismi sibi objecti, ita & ego, pari omnino jure, conclusionem mihi objecti syllogismi, utpotè falsam, nego.

Ad tertium, quod Stuckius observavit, respondeo, & concedo, quòd D. Chrysostomus Græcæ, utpotè nativæ suæ linguæ peritissimus observâ-

rit, κοινωνίαν in utroque loco poni, & plus dicere, quàm μετοχήν, quòd ad hanc satis sit partem habere: ad illam autem requiratur, ut prorsus uniamur. At non invenio id, quod Struckius, quasi essent verba Chrysostomi, hisce addit: *argue totum id percipiamus, quod fidei nostrae offertur*, quasi ille sanctus Pater docere voluerit, in Eucharistiâ corpus Christi & sanguinem nō realiter sumi, sed tantum fidei nostrae offerri, eaque percipi. Verba D. Chrysostomi in hunc locum sunt hæc: ὁ ἄρτος, ὃν κλῶμεν, ἔχει κοινωνίαν τῷ σώματι τῆς χρεῖς ἐστὶ; Διὰ τί μὴ εἶπε, μετοχή; ὅτι πλέον τί δηλῶται ἢ ἐβλήθη, καὶ πολλὴν ἐνδείξασθαι τὴν σιναφειαν. ἔγὰρ τῷ μετέχειν μόνον, καὶ μεταλαμβάνειν, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐνέδῃ κοινωνῶμεν. καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐκείνο ἦν ὡς τῷ χρεῖ, ἔτος καὶ ἡμεῖς αὐτῷ διὰ τῆς ἁρτὸς τῆς ἐνέμεδ. Hoc est: *Et panis, quem frangimus, nonne communicatio corporis Christi est? Cur non dixit, participatio? Quoniam voluit aliquid amplius significare, & magnam indicare conjunctione m.* Non solum enim

enim communicamus, eò quod sumus
participes & sumimus, sed etiam eò quòd
uniamur. Quemadmodum enim cor-
pus illud unitur Christo, sic & nos ei per
panem hunc unimur. Sic editio Pari-
siensis Tom. 10. f. 533.

En hic S. Pater non docet, 'nos su-
mendo Evcharistiã corporis & sangui-
nis Christi tantummodò per fidem par-
ticipes fieri; sed aliquã majori ac singu-
lari unione corpori ac sanguini Christi
uniri, quam doctrinam suam ex ipsa
phrasi Apostoli colligit; & sic manife-
stè apparet, quod hic locus Divi Pauli,
quò magis perpenditur, eò magis
ac magis pro nostrâ doctrinâ Catholicâ
contra Adversarios pugnet. Certè
meliori modo unimur Christo, si ip-
sius Corpus & sanguinem realiter eti-
am sumimus, quàm si realiter merù pa-
nem & vinum, corpus autem & san-
guinem Christi tantummodo per fi-
dem percipimus.

At forsan aliquis ad has nostras re-
sponsiones eludendas obijciat cum
Stuckio f. 15. id S. Irenæi: *Multa*
malè interpretari coguntur, qui unum

F 7

rectè

rectè intelligere non volunt. lib. adv. hæreses, ideò propono, quid D. Chrysostomus, ille non tam linguæ Græcæ, quàm phrasis Paulinæ peritissimus, sed ipsius Apostoli probatissimus interpretante 1200. annos etiam de alijs duobus prioribus, quæ Stuckius observavit, senserit.

Ad primum sic responderet: *Calix benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? Valde fideliter dixit, & terribiliter. Hoc est autem, quod dicit: id, quod est in calice, est id, quod fluxit è latere, & illius sumus participes &c. Quamobrem si sanguinem, inquit, cupis, non a ram idolorum brutorum cede, sed meum altare meo cruenta sanguine. Quid est hoc horribilius? Quid autem amabilius, dic quaeso? Hoc faciunt etiam, qui amant. Cum viderint eos, quos amant, aliena concupiscere, & propria despiciere, sua dantes persuadent, ut abstineant ab ijs, quæ sunt illorum: sed, qui amant, quidem in possessionibus, pecunijs, & vestibus suam ostendunt liberalitatem & magnificentiam, in sanguine autem*
nullus

nullus v
in eo
ostend
ritat
edit.
hic S
bene
per
En n
fol.
boru
calice
& p
men
mun
eadem
Sacr
cum
aret:
cit.
effu
Chr
tiam
mod
utiq
Ergo
sed i

nullus unquam. *Christus autem etiam
 in eo (id est, sanguine suo) suam nostri
 ostendit curam, & ardentem in nos cha-
 ritatem.* Hæc Chrysoft. Tom. 10.
 edit. Parisiensis fol. 532. En quid
 hic S. antiquus Pater per poculum
 benedictionis, & consequenter etiam
 per panem Eucharisticum intellexerit?
 En non acquiescit illi, quod Stuckius
 fol. 18. asserit, scilicet genuinum ver-
 borum istorum sensum hunc esse, scil.
*calicem benedictionis, cui benedicimus,
 & panem, quem frangimus, esse Sacra-
 menta & signacula (seu figuras) com-
 munionis sanguinis & corporis Christi,
 eademque in usu legitimo efficacia esse
 Sacramenta, vivasque tesseræ nostræ
 cum Christo conjunctionis & societatis
 arctissimæ: Chrysoft. enim expressè di-
 cit. Id, quod est in calice, est id, quod
 effluxit è latere.* Addit quoque, quòd
 Christus liberalitatem ac magnificen-
 tiam suam in sanguine suo, quemad-
 modum alij in pecunijs & vestibus,
 utique veris ac realibus, ostenderit.
 Ergo non figura sola hujus sanguinis,
 sed ipse sanguis, quem in Eucharistia
 sumi-

sumimus, est illud tam horribile, at simul tam amabile, quo Christus magnificentiam ac liberalitatem suam nobis ostendit.

Ad secundum sic ait: *Calicem autem benedictionis vocavit, quod eum habentes in manibus sic eum hymnis & laudibus prosequimur admirantes ineffabile donum, stupentes, benedicentes, bonisque verbis prosequentes, quod eum ipsum effudit, ne maneremus in errore, & non solum effudit, sed etiam eum ipsum nobis imperiis.* Sic ille loc. cit. Et superius ad illa: *Calix benedictionis, cui benedicimus &c.* eadem fusiùs explicat, & dicit, per benedictionem à Paulo explicari omnem thesaurum Dei beneficentiæ, & magna illa dona, quæ, tractando Eucharistiam, in memoriam revocantur. Quare non nos, qui antiquorum SS. Patrum vestigijs inhaeremus; sed ipsi Adversarij hæc & multa alia male interpretari cogentur.

*si ea rectè intelligere
non volent.*

C A.

CAPUT VI.

REFELLITVR VI. ARGUMENTUM.

Objicies VI. cum Stuckio, qui contra nos his verbis insurgit. Cùm Dominus Luc. 24. 39. discipulos de veritate corporis ipsius dubitantes ad sensuum testimonium vocaverit, cur non eòdem nostros vocaremus *ἀντιδίκας* (id est adversarios) *Palpate & videte*, quoniam sensus omnes conjurât, post consecrationem verum remanere corpus (*panem dicere voluit*) & verum vinum. Nec sophistica ulla evincent, discipulos Domini vel antiquos Patres de hoc visûs, tactûs, & gustatûs sui objecto tantillum dubitasse. Sic ille fol. 32.

At ne hujus tam plausibilis argumenti vim ullo modo metuere videamur, eam hoc syllogismo manifestiorem facio.

Illud, quod sensus de Eucharistiâ, etiam post consecrationem, renunciant, verum est.

Sed sensus de Eucharistiâ, etiam post

post consecrationem, renunci-
ant, in eâ verum naturalem pa-
nem & vinum remanere.

Ergò verum est, in Evcharistiâ, etiâ
post consecrationem, verû natu-
ralem panem & vinum remanere.

Minorem hujus syllogismi probat
ipsa experientia sensuum. Majorem
supponit Stuckius indubitatum, quia
(opinione ipsius) Christus ipse eam
indubitatum supposuit, dum discipulos
suos de veritate corporis ipsius dubi-
tantes ad sensuum testimonium re-
vocavit, dicens: *Palpate & videte:*
quia Spiritus carnem & ossa non habet,
sicut me videtis habere. Luc 24. 36. Et
quidem hoc argumentum Christi vi-
detur Stuckio inniti huic Syllogismo.

Illud, quod sensus de me renuci-
ant, verum est.

Sed sensus (scil. tactus & visus) de
me renunciant, me habere car-
nem & ossa, & consequenter me
non esse purum spiritum, sed ho-
minem in vero corpore.

Ergò, verum est, me carnem & ossa
habere, & consequenter me
non

non esse purum spiritum, sed
verum hominem in vero cor-
pore.

Christus hanc Majorem non pro-
bavit, quia indubitata censuit (ut pu-
tat Stuckius) & ideo, pro sola probatio-
ne Minoris, discipulos ad sensuum te-
stimonium vocavit dicendo; *Palpate &
videte &c.* Sanè hoc est primo intuitu
plausibile, at si vim ejus benè perscru-
tatur, valde debile, imò nullum argu-
mentum.

Respondeo ergò 1. & quidem, ut
latens debilitas, immò & falsitas syllo-
gismi à Stuckio objecti melius inno-
tescat, argumentum retorqueo hoc
syllogismo.

Illud, quod renuntiant sensus, ve-
rum est,

Sed sensus renuntiabant Tobiaë,
comitem suum non Angelum, sed
verum hominem esse.

Ergò verum est, comitem Tobiaë
non Angelum, sed verum homi-
nem fuisse.

Certè Major est ea, quam Stuckius
indubitata supponit. Minor patet
ma-

manifestè ex ipsa historiâ Tobiaë,
& tamen conclusio, quæ ex his præ-
missis in formâ deducitur, falsissi-
ma est. Quidquid ergo Adversarij
pro solutione hujus syllogismi pro-
ferent, id ego (si quid tamen solidi
afferent) pro solutione argumenti
mihi de Evcharistia ab ipsis objecti
proferam.

Respondeo tamen interim 2. & di-
co, absolutè & universaliter loquen-
do, Majorem prædictorum syllogis-
morum falsam esse; nam nos ali-
quando sensibus falli, experientiâ
ipsâ constat; sensus enim renunciant,
Lunam esse alijs stellis majorem, re-
mos in aqua esse infractos &c. quod
tamen falsum est. Nonne, quemad-
modum Tobias, sic & alij viri etiam
sancti, quoadiu mero sensuum testi-
monio nitebantur, decepti sunt, pu-
tando, angelos secum conversantes
esse veros homines, uti contigit A-
brahamo Gen. 19. v. 14. Loth. Gen.
19. v. 1. 10. & 16. Gedeoni, Judic. 6.
& alijs? Quare Major illa hoc mo-
do distinguenda est: *Illud, quod renun-*
ciant,

ciant sensus, semper verum est, nego Majorem. Illud, quod renunciant sensus, plerumque verum est, & ideo id, quod sensus renunciant, verum esse, prudenter credendum est, nisi firmitus testimonium contrarium evincat, concedo Majorem. & sic datâ (at nondum absolute concessâ) Minore, consequentiam syllogismi æque de Evcharistia, ac de comite Tobizæ nego.

Certè Tobias innitendo Majori propositæ, juxta datam à nobis distinctionem, semper, & quidem prudenter credidit, comitem suum esse verū hominem, quamdiu hoc probabatur testimonio sensuum, nec aliud firmiore testimonio constabat. At verò comite ipso aliud testante dicendo: *Ego sum Raphaël Angelus unus ex septem, qui adstamus ante Dominum: cum hæc audissent (ipse & Pater ipsius) turbati sunt & trementes ceciderunt super terram in faciem suam Tob. 12.v. 15. 16.* En audito hoc testimonio Tobias credidit, comitem suum esse verum Angelum Domini & hâc fide motus ex reverentia cecidit super terram

terram in faciem suam, nec ullam
 amplius habuit rationem illius, quod
 sensus tam constanter non solum ro-
 to tempore tam longi itineris; sed
 etiam adhuc tunc testabantur, dum
 Comes se non hominem, sed An-
 gelum dicebat. Et quidem non alia
 de causa hoc fecit Tobias, nisi quia
 audito tam fidelis Comitis contrario
 testimonio, sensibus non amplius pru-
 denter credi posse, censuit, & sic
 exemplo suo, à nemine improbando,
 docuit, testimonio sensuum non ali-
 ter, nisi juxta datam à nobis distin-
 ctionem ac limitationem, prudenter
 credi posse. Unde syllogismus, cui
 ipse audito Comitis sui testimonio,
 innitebatur, erat iste.

Illud, quod renunciant sensus ve-
 rum esse, prudenter creditur, ni-
 si aliud firmiore testimonio as-
 seratur.

Sed sensus quidem renunciant,
 hunc Comitem merum esse homi-
 nem: at aliud ipsius firmiore te-
 stimonio asseritur, scilicet ipsum
 esse Angelum Raphaëlem.

Ergo

Ergo non amplius prudenter creditur ipsum hominem, sed verè Angelum Raphaëlem esse.

Eodem prorsus modo, dum Stuckius nos ad testimonium sensuum vocat, etiam nos argumentamur.

Illud, quod renunciant sensus, verum esse prudenter creditur, nisi firmiore testimonio aliud asseratur.

Sed sensus quidem, etiam post consecrationem, renunciant, in Evcharistia remanere verum panem & vinum: at firmiore testimonio (scilicet Christi Domini æternæ Veritatis in prima parte proposito & explicato) aliud asseritur, scilicet tunc adesse suum corpus & sanguinem.

Ergo non amplius prudenter creditur, post consecrationem in Evcharistia manere panem & vinum: sed tunc adesse verum Christi corpus & sanguinem.

Cæterum jam supra dixi, me dare, quod sensus, etiam post consecrationem, renunciant, in Evcharistia remanere.

manere verum naturalem panem, ac vinum; at propriè loquendo hanc Minorem non concedo, quia sensus propriè loquendo, non attingunt formam substantialem, sed tantum accidentia coloris, odoris, quantitatis &c. utpote sua propria objecta, quæ utique, etiam post consecrationem, in Evcharistia manent. Et ideo sensus de solâ horum accidentium præsentia propriè testari possunt: postmodum autem internus sensus & ratio colligit, sub his accidentibus eam formam, à qua hæc accidentia naturaliter exiguntur, præsentem esse. Quod si verò firmiori testimonio asseritur, aliam substantiam, quam illam, à qua illa accidentia naturaliter exiguntur, præsentem esse, prudenter credimus huic firmiori testimonio, & sæpe fallax iudicium sensuum reiicimus.

Instabis: Ergo Christus veritatem sui corporis non probavit firmo argumento, dum discipulis de illâ dubitantibus dixit: *Palpate & videte, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere.* ? Luc. 14. 39.

Re-

Respondeo, argumentum Christi, eo sensu ac fine, quo Christus id discipulis suis proponebat, ad ostendendam sui corporis veritatem, optimum & firmissimum fuisse. Argumentum autem Christi non fuit illud, quod Stuckius, juxta supra positum syllogismum, supposuit; sed id, quod juxta prædictam nostram doctrinam hæc syllogistica formâ comprehenditur.

Illud, quod renunciant sensus, prudenter creditur, nisi alio firmiore testimonio aliud asseratur.

At sensus visûs, & tactûs renunciant, me carnem & ossa habere, & consequenter me non purum spiritum, sed verum hominem esse; nec aliud à firmiore testimonio asseritur; imò testimonia maximè authentica & indubitata hoc ipsum sensuum testimonium confirmant, testando me in verò corpore resurrecturum &c. Ergo prudenter, imò prudentissimè, & indubitatè creditur, me carnem & ossa habere, & sic me

G non

non purum spiritum esse, sed verum hominem in vero corpore resurrexisse.

Majorem, utpote lumine naturæ claram, & discipulis ipsis (qui tunc ipsi testimonio sensuum valde inhærebant) indubitatam Christus supposuit, & totus fuit, ut Minorem, quoad utramque partem firmissimè probaret.

Et primò quidem, ut probaret primam partem (scil. quòd sensus visus & tactus renuncient, se carnem & ossa habere, & consequenter, se non spiritum, sed verum hominem in vero corpore esse) illos ad testimonium sensuum vocavit, dicendo: *Palpare & videre, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere. Et cum hac dixisset, ostendit eis manus & pedes.* Luc. 24. v. 29. 40. Et mox addit Lucas: *Adhuc autem illis non credentibus, & mirantibus præ gaudio, dixit: Habetis hic aliquid, quod manducetis? At illi obtulerunt ei partem piscis & farum mellis. Et cum manducasset coram eis, sumens reliquias dedit eis.* v. 41. &c.

Sic cū Minorem, quo ad primam partem, satis superque probāſſet, mox processit ad probandam ejusdem secundam partem, scil. non solum à nullo alio firmiore testimonio nō probari aliud, quā sensus restentur; sed hoc ipsum sensuum testimonium ab alijs quoque, & quidem maximē authenticis & indubitatis testimonijs confirmari. Nam, uti Lucas historiam prosequitur, Dominus mox dixit ad eos: *Hac sunt verba, qua locutus sum ad vos, cū adhuc essem vobiscum: quoniam necesse est impleri omnia, qua scripta sunt in lege Moysi, & Prophetis, & Psalmis de me.* scil. in eo post mortem in vero corpore resurrecturum. Tunc aperuit illis sensum, ut intelligerent Scripturas. Et dixit eis: *Quoniam sic scriptum est, & sic oportebat Christum pati, & resurgere à mortuis tertia die. v. 24. &c.* En Minorem ex Moysi, & Prophetis, & Psalmis, quo ad alteram partem, probavit, indubitatis utique testimonijs, & ideo argumentum ipsius sanē firmissimum fuit, ita ut, Majore & Minore optimē probatis, ipsa

G 2 con-

consequentia, utpote in bonâ formâ deducta, prudenter negari minimè posset.

Dices: Ergo, ut vera realis præsentia Corporis & Sanguinis Christi in Evcharistia prudenter credatur, ea etiam testimonio sensuum probari debet, quemadmodum Christus veritatem sui corporis post resurrectionem testimonio sensuum probavit.

Respondeo, hoc minimè necesse esse, quemadmodum non necesse fuit, ut Christus veram sui corporis resurrectionem testimonio sensuum probaret. Nam, quia Christus toties & tam clarè discipulis ante mortem prædixerat, se moriturum, at triduo post mortem verè resurrecturum. Matth. 12. v. 40. Marc. 8. 31. & cap. 9. 31. Luc. 1. 33. c. 18. 33. Joan. 2. 19. Imò, quia hæc quoq; vaticinia sua tot, tantisque signis confirmaverat, & resurrectionem suam non modò per Angelum mulieribus pijs & fide dignis, & per has ipsis discipulis annuntiaverat, sed & ipse quibusdam apparuerat, tunc alij discipuli veritatem veræ

veræ resurrectionis ipsius prudenter credere & potuissent, & debuissent, ita ut testimonium sensuum non absolute necessarium, sed ipsis discipulis tanquam tardis ad credendum, magis congruum fuerit, tum ut ipsi firmius crederent, tum ut postmodum ad magis firmandam incredulorum fidem dicere possent: *Hunc Deus suscitavit tertia die, & dedit eum manifestum fieri non omni populo (en, an, & quibus testimonium sensuum debebatur) sed testibus præordinatis à Deo, nobis, qui manducavimus, & bibimus cum illo, postquam resurrexit à mortuis.* Act. 10. v. 40. Sanè nos, quemadmodum & plurimi eorum, qui hæc audierunt, resurrectionem credimus, & quidem absque ullo testimonio sensuum; cur ergò non etiam prudentissimè credamus ob tam firma in part. 1. allata testimonia, verum corpus Domini in Evcharistia realiter adesse, etiamsi nobis sensuum testimonium deficiat? Christus Thomam, qui absque testimonio sensuum credere nolebat, non laudavit, sed tan-

quam incredulum increpavit dicens: *Noli esse incredulus, sed fidelis.* Ioan. 20. 27. Immò addidit: *Quia vidisti me, Thoma, credidisti: Beati qui non viderunt & crediderunt.* v. 29. Caveant ergo illi, qui tam pertinaciter testimonium sensuum expetunt, ne & ipsi à Domino, ob hoc ipsum, incredulitatis arguantur, ipsique illi præferantur, qui non viderunt, & crediderunt testimonio Domini.

Ex his patet, quàm falsum sit id, quod Stuckius addidit: *Nec Sophia ulla evincit, discipulos Domini, vel antiquos Patres de hoc visus, tactus & gustatus sui objecto tantillum dubitasse.* Evincant Adversarij, ullum discipulum Domini, cum viderent, quòd Dominus accepit panem & benedixit, ac fregit, deditque sibi discipulis suis, dicens, *Accipite & comedite: Hoc est corpus meum,* &c. Matth. 26. v. 26. de hac ejus clarâ assertionem tantillum dubitasse, aut, juxta sensuum testimonium, aliud sensisse. Vel si hæc Christi verba aliter, quàm ipsa sonant, ipsi intellexerunt, & ab alijs intel-

ligen.

genda e
nos quid
verbo
aliter,
quemad
nes feci
num di
hoc, &
2. v. 19.
temple
quam, n
Christi
enemi
ipote a
maxime
riè refe
barent
dicente
Sangu
6. v. 1
sermo
batus
diceb
sam at
Math.
hoc m
fol. 69

ligenda esse censuerunt, cur nec unus quidem Evangelista, vel unico verbo, indicavit, hæc Christi verba aliter, ac sonant, intelligenda esse, quemadmodum inter alios S. Joannes fecit, qui dum referret, Dominum dixisse Judæis: *Solvite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud.* c. 2. v. 19. addidit: *Ille autem dicebat de templo corporis sui.* v. 21. Cur, inquam, nec unus Evangelista verbis Christi de Evcharistia addidit: *Hoc autem intelligebat, vel dicebat de pane, nupote de figura ac tessera corporis sui?* maximè cum ipsi verba de calice variè referrent? Imò cum prius turbarentur, quando audierunt ipsum dicentem: *Caro mea verè est cibus, & Sanguis meus verè est potus &c.* Joan. 6. v. 55. Et dicerent: *Durus est hic sermo,* v. 60. cur nullus refertur turbatus, dum Christus, accepto pane, dicebat: *Hoc est corpus meum?* Causam affert D. Chrylost. Hom. 83. in Math. *Quia multa jam & magna de hoc ante disseruit.* To. 7. edit. Paris. fol. 699. A.

G 4

An

An & antiqui Patres de hoc visus, tactus, & gustatus sui objecto tantillum dubitaverint, ex alijs unum, aut alterum afferam. S. Cyrillus catech. 4. ait: *Hoc sciens, & pro certissimo habens, panem hunc, qui videtur à nobis, non esse panem, etiamsi gustus, panem esse, sentiat: sed esse corpus Christi: & vinum, quod à nobis conspicitur, tamen si sensui gustus vinum esse videatur, non tamen vinum, sed sanguinem esse Christi.* Sic ille.

Et S. Chrysost. hom. 83. in Matth. *Credamus, ait, ubique Deo, nec repugnemus ei, etiamsi sensui & cogitationi nostræ absurdum esse videatur, quod dicit. Superet & sensum & rationem nostram sermo ipsius: quod in omnibus, & præcipuè in mysterijs faciamus, non illa, quæ ante nos jacent, solummodò aspicientes, sed verba quoque ejus tenentes. Nam verbis ejus defraudari non possumus: sensus verò noster deceptus facillimus est: illa falsa esse non possunt, hic sapiens, atque sapiens fallitur. Quoniam ergò ille dixit: Hoc est corpus meum, nulla teneamur ambiguitate, sed creda-*

credamus
faciamus
ris. f.
qui SS.
dubita
Evchar
gustatu
dam, s
dum el
Est fides
argumen
11. 1. E
quod m

EXP.

O Bi
2.
panis
tum p
Christi
ristia
corpus
spectra
proprie

credamus, & oculis intellectus id perficiamus. Sic ille. Tom. 7. Edit. Paris. f. 703. En, quàm manifestè antiqui SS. Patres ne tantillum quidem dubitaverint, sed apertè docuerint, in Eucharistia nullam visus, tactus, & gustatus testimonij rationem habendam, sed clavis Christi verbis credendum esse. Certè Apostolus ipse ait, *Est fides sperandarum substantia rerum argumentum non apparentium.* Hebr. 11. 1. Et S. August. *Fides est credere, quod non vides.* Tract. 27. in Joan.

CAPUT VII.

EXPLODITUR VII. ARGUMENTUM.

Objicies VII. cum Stuckio pag. 21. & 22. *Mutatio illa* (scilicet panis in corpus Christi &c.) non tantum panem & vinum, sed ipsum etiam Christi corpus & sanguinem ex Eucharistia tollit: panis enim & vinum non in corpus & sanguinem Christi; sed in spectra quadam, spirituum mentientia proprietates, convertuntur: Sic ille.

G 5

Et

Et quidem, quia hoc argumentum invictissimum putat, id ipsemet hâc formâ Syllogisticâ proponit.

Sic argumentamur, ait,

Quod totum est in qualibet parte, id spiritus est:

At corpus Christi in eornâ existens totum est in qualibet parte:

Ergò spiritus est.

Maiores quasi indubitatas ipse supponit: quia totum esse in qualibet parte proprietas spiritûs est. Ut autem probet Minorem, adducit Belarminum, qui lib. 1. de Evchar. ait. *Non habet Christus in Eucharistiâ modum existendi corporum, sed potius spirituum, cum sit totus in qualibet parte &c.* Hinc (ait Stuckius) adeò ipse Thomas agnoscit, distantiam partium corporis organici, ut oculi ab oculo, & oculi ab aure, esse quidem in corpore Christi vero, sed non in corpore Christi, ut est in Sacramento. in 3. p. q. 76. art. 3. Unde colligitur, addit Stuck. *verum Christi corpus in Sacramento neutiquam esse: Habeant ergò sibi corpus non corpus, quod ipse Thomas ve-*
rum

rum esse Christi corpus dicere non est ausus. Cur nos, infinitâ Dei potentiâ & gratiâ freti, in corpore Christi vero, verâ fide apprehenso non acquiesceremus? Hæc satis plausibiliter Stuckius fol. 22.

Respondeo & quidem primò, ut hujus Achillis debilitas, immò & falsitas magis appareat, sequentes similes syllogismos oppono.

Quod incedit super aquas, & non mergitur, id spiritus est:

At Christus incedit super aquas, & non mergitur.

Ergò spiritus est.

Ita secum argumentabantur discipuli Matth 14. 26. Majorem ut indubitatam supponendo, quia super aquas incedere, & non mergi est proprietas spiritûs. Minor patebat testimonio sensuum, quia venit ad eos ambulans super mare. vers. 25. Unde concludebant, Ergò phantasma est. v. 26. At Christus, falsum esse illorum argumentum, detexit dicens: Ego sum, nolite timere. v. 27.

G 6

Secun-

Secundum similem syllogismum
hunc oppono.

Quod januis clausis in cœnaculum
ingreditur, id spiritus est.

At Christus clausis januis ingredi-
tur in cœnaculum :

Ergò Spiritus est.

Ita raciocinabantur discipuli Luc.
24. Et quidem Majorem etiam indu-
bitatè veram supponebant, quia janui-
s clausis in cœnaculum ingredi est
qualitas spirituum. Minorem ipsa
quoque experientia sensuum testa-
batur, quia Christus ad eos ingressus
est, cum fores essent clausæ. Joan. 20.
v. 19. *Hinc conterriti existimabant se
spiritum videre.* Luc. 24. 37. Quòd au-
tem discipuli etiam tunc malè argu-
mentarentur, ostendit Christus di-
cens : *Videte manus meas & pedes,
quia ego ipse sum : palpate & videte,
quia spiritus carnem & ossa non habet,
sicut me videtis habere.* Luc. 24. v.
39.

Tertium hunc oppono syllogis-
mum.

Quod in medio fornacis ignis ar-
dentis

dentis est, & non aduritur, id non habet verum corpus humanum.

Sed tres Hebræi fuerunt in medio fornacis ignis ardentis, & non adusti sunt.

Ergo illi tres Hebræi non habuerunt vera corpora humana.

Major supponi posset indubitata, quia in medio ignis esse, & non aduri, non est proprietas corporis humani; sed è contra, proprietas ejus est in igne aduri. Minorem, quoad primam partem, testatur sacer Textus dicens:

Missi sunt in medium fornacis ignis ardentis. Dan. 3. v. 21. Quoad secundam verò partem ait: *Satrapa, & magistratus, & judices, & potentes Regis contemplabantur viros illos, quoniam nihil potestatis habuisset ignis in corporibus eorum &c.* v. 94. Nihilominus satrapæ illi non tam insipientes fuerunt, ut hinc deducerent, illos Hebræos non veros homines esse: sed & ipse Rex benedixit Deum, qui servos suos in igne conservavit. v. 95.

Quid ad hæc respondebunt adver-

sarij, ut non simul Achillem Stuckij
profigent?

Respondeo secundò directè, & di-
co: Majores omnium prædictorum
syllogismorum, & sic etiam illam
Stuckij, esse falsas; & hinc non mi-
rum esse, quod ex illis deducantur
conclusiones falsæ. Falsitas autè in eo
consistit, quod Majores illæ ex absen-
tiâ qualitatis rei alicui naturaliter
debitæ, vel ex præsentia qualitatis
reialicui naturaliter indebitæ argu-
ant, rem illam, etiam secundum es-
sentiam substantialem, esse aliam,
cùm tamen alia non sit. Sic *incedere
super aquas & non mergi: in medio ig-
nis esse & non aduri &c.* sunt qualita-
tes naturaliter quidem corporibus
humanis indebitæ: at non implicat,
corpus humanum hujusmodi qualita-
tes sibi naturaliter indebitas, super-
naturali virtute, accipere. Quare, si
eas accipit, minimè ex hoc deduci-
tur, corpus illud, quo ad ipsam sub-
stantialem essentiam, non remanere
verum corpus. Eodem modo, *esse to-
rum in qualibet parte: Non habere*
actua-

actualem extensionem &c. est quidem qualitas non corporibus, sed spiritibus naturaliter debita. At verò, quid implicat, corpus Christi divinâ virtute qualitatem extensionis activæ sibi naturaliter debitam amittere, & ejus loco accipere qualitatem naturaliter sibi quidem indebitam, at supernaturaliter non impossibilem (qua scil. totum sit in qualibet parte) & tamen, quoad essentiam substantialem, verum corpus permaneat? Falsissimum ergo est, quòd Stuckius ex falsâ Majore deducere nititur, nempe ex eo, quod corpus Christi dicatur esse totum in qualibet parte Evcharistiæ, *verum Christi Corpus in sacramento neutiquam esse.*

Quod ad D. Thomam attinet, dico falsum esse, quod Stuckius de eo tam audacter asserit, scil. ipsum non esse ausum dicere, quod in Evcharistia sit verum Christi Corpus. Nam licet per verum Corpus, loc. cit. intelligat Corpus Christi, quod in cælo, inter alias qualitates corporibus naturaliter debitas, etiam extensionem actualem

lem partium corporis organici habet: attamen verum Christi Corpus, quoad substantiam essentialem, in Eucharistia esse, non tantum non est veritus dicere, sed hoc apertissime dicit, & solide probat in eadem 3. parte, quæst. 75. per. 8. articulos. Imo verba illa, quæ Stuckius (& quidem alio caractere, quasi essent ipsissima verba S. Thomæ) affert, non sunt S. Thomæ, sed hæc sequentia.

Ad secundum dicendum, ait, quod illa determinata distantia partium in corpore organico fundatur super quantitate dimensionis ipsius: ipsa autem natura substantiæ præcedit etiam quantitatem dimensionem. Et ideo, quia conversio substantiæ panis directe terminatur ad substantiam Corporis Christi, secundum cuius modum proprie & directe est in hoc Sacramento Corpus Christi, talis distantia partium est quidem in ipso Corpore Christi vero: (nempe in illo, quod est in cælo cum quantitate dimensionis) sed non secundum hanc substantiam comparatur ad hoc Sacramentum, sed secundum modum suæ substantiæ.

*stantia, sicut dictum est in cor. ar. & a.
1. ad 3.*

En S. Doctor manifestè docet, veram substantiam Corporis Christi (& consequenter quo ad substantiam, ipsum verum Corpus Christi) in Sacramento verè adesse, etsi non adsit secundum determinatam illam distantiam partium, quæ est qualitas Corpori organico naturaliter debita (uti supradixi) ita tamen, ut divinâ virtute tolli possit, absque eo, quod ipsa substantia corporis corrûpatur.

At verò, nequis dicat, hæc esse figmenta non à Patribus tradita, sed à novis Doctoribus excogitata, ut doctrinam suam de Eucharistiâ defendant, ideo audiatur, quid magnum illud Ecclesiæ lumen S. Augustinus jam olim in simili materia docuerit.

Quærebat ab ipso Consentius : *Utrum nunc Corpus Domini (in Cælo) ossa & sanguinem habeat, aut reliqua carnis delineamenta?* Huic respondet D. August. Ep. 146. *Et quid adderes, inquit, utrum etiam vestimenta? Nonne augetur questio?*

Quâ

*Quâ causâ, nisi quia ea, qua in usu vi-
ta hujus nostra corruptibilia novimus,
sine corruptione cogitare vix possumus,
cùm Divinorum Miraculorum quadam
documenta data sint, ex quibus liceat
conjectare majora? En unde difficul-
tas credendi divina mysteria oriatur;
quia corruptibilia sine corruptione (&
sic etiam alias res sine qualitatibus in
usu vitæ hujus nostræ naturaliter sibi
debitis) cogitare vix possumus. Mox
addit August. Nam si vestis Israëlita-
rum per tot annos in Eremo sine tritura
esse potuit, si morticina pellis calceamen-
torum tam diu sine labe duravit, potest
ubique Deus quorumlibet Corporum,
(hæc benè nota) per quantum volue-
rit tempus, incorruptam protendere
qualitatem, &c. Et paulò post hisce
hunc discursum prosequitur. Ex con-
suetudine rerum expertarum, in experia
opera divina, infirmitas metitur huma-
na, & argutule se garrire arbitrat,ur,
cùm dicit: Si caro est, & sanguis est:
si sanguis, & ceteri humores; ergo &
corruptio. Eo modo diceret: Si flam-
ma est, & ardet: si ardet, & urit: si
urit,*

urit, ergo virorum trium in fornacem ignis ab impio Rege missorum corpora incendit. Si autem hoc in tribus viris miraculum factum esse non dubitat, quisquis de divinis operibus rectè sapit, cur non creditur, qui fecit, illa corpora non posse igne corrumpi, fecisse illud corpus nec igne, nec fame, nec morbo, nec senio, nec ullâ vi alia, qua solet humana corpora labefactare corruptio? Quod si quisquam dicit, non carni trium illorum virorum additam contra ignem incorruptionem, sed ipsi igni detractam corrumpendi facultatem, quid veremur, ne carnem facere nequiverit non posse corrumpi, qui fecit ignem non posse corrumpere? Nam si illud non de carnis, sed de ignis mutatione intelligitur, multò est mirabilius: simul enim & hominum corpora non urebat, ne posset nocere, & ligna fornacis urebat, ut posset ardere. Sed qui etiam ista non credunt, nimium de divinâ potestate diffidunt, nec cum eis, vel ad eos nunc sermo nobis est. Qui autem ista credunt, ex his etiam illa utcumque conijciant, quæ fideliter querunt. Valet igitur

*tur divina potentia de ista visibili, atque
 irtractabili naturâ corporum, quibusdam
 manentibus, auferre, quas voluerit
 (etiam hæc bene nota) qualitates:
 ac per hoc valet etiam membra morta-
 lia forma, lineamentis manentibus, cor-
 ruptione verò mortalitatis emortuâ,
 stabili vigore firmare: ut absit labes,
 adsit effigies: adsit motio, absit fatiga-
 tio: adsit vescendi potestas, absit esu-
 riendi necessitas. Hæc August. En,
 quàm doctè docet hic S. Doctor,
 Deum posse de naturâ corporum, qui-
 busdam manentibus (& manente eâ-
 dem substantiâ) auferre tamen, quas
 voluerit, qualitates. Cur non & alias,
 quas, voluerit qualitates, etsi natura-
 liter corpori illi indebitas, addere,
 & sic efficere possit, ut corpus suum,
 ablatâ extensione actuali, in Evcha-
 ristia verum sit corpus, etsi habeat
 qualitatem existendi totum in qua-
 libet parte? Verè qui etiam ista non
 credunt, nimium de divina potestate
 diffidunt.*

CAPUT VIII.
FATUITAS ARGUMENTI
VIII. OSTEN-
ditur.

O Bijcies ex Stuckio pag. 19. & ex Thesi. 4. argumentum; quod hoc syllogismo nititur.

Quod sustinet analogiam Evcharisticam, id debet in Sacramento præsens existere.

Sed substantia panis, non autem accidentia, sustinet analogiam Evcharisticam.

Ergo substantia panis debet in Sacramento præsens existere.

Majorem, quam ipse in terminis posuit, probat, *quia si præsens non est, sed interit, officium illud tueri non potest.* Minorem supponit verissimam, quia accidentia panis *absque pane* (uti ait, fol. 28.) *non in Evcharistiâ sunt, sed in cerebro Parochi volitant, & sic nec nutriunt, nec analogiam Evcharisticam sustinent, quæ quatuor terminis, ac totidem veluti rotis constat. Sicut enim panis & vinum corpus nutriunt,*
ait

ita caro & sanguis Christi animam
reficiunt. Hæc ille. fol. 27.

Respondeo primò retorquendo
argumentum hoc syllogismo.

Quod sustinet analogiam Evcha-
risticam, id debet in Sacramen-
to præsens existere.

Sed Corpus Christi sustinet ana-
logiam Evcharisticam.

Ergò Corpus Christi debet in sa-
cramento præsens existere.

Maiorem ipse Stuckius posuit, imò
& Minorem, dum dixit, quòd caro &
sanguis Christi sint ex ijs *quatuor ter-*
terminis, ac totidem veluti rotis, qui-
bus analogia Evcharistica constat.
Quid ergo diceret, vel ipsius Discipuli
dicent de nostrâ conclusionem, quam
argumentum in formâ bene deducit?
Stuckius vim retorsionis hujus jam
olim à nobis datæ advertit, & ideo ut
eam effugeret, hisce sibi met ipsi con-
tradixit. *Parochi retorsio,* ait pag. 30.
nobiscum non pugnat, quia hoc ipsum,
quod concludit, aperte profiteamur, in
Sacramento nempe corpus Christi aequè
realiter esse, ac signum & rem terrenam
(in-

(intelligit ipse panem & vinum)
 quia Corpus Christi fide percipitur.
 Quod autem fide percipitur, id realiter
 percipitur, quia fides non est opinio quæ-
 dam inanis, sed ἐλπ. ζομένων ὑπόσαςις,
 πραγμάτων ἑλεγχος μὴ βλεπομένων: fi-
 des facit, ut extent, quæ sperantur, &
 demonstrat, quæ non videntur. Quid-
 ni ergo fides corpus & sanguinem Chri-
 sti presentissima nobis statuat? Hæc
 Stuckius.

Eadem confirmari putat illis ver-
 bis S. Chrysoft. lib. 3. de Sacerdot.
 à nobis jam supra fol. 97. &c. fusiùs
 examinatis, quibus hic S. Pater Stu-
 ckio videtur docere, quòd Christum
 in throno Patris sedentem non aliter,
 quàm oculis fidei in Sacramento per-
 cipiamus.

Sanè miror, doctum virum in tam
 paucis verbis, quibus retorsionem
 nostram eslugere tentat, tam imper-
 tinentia, ac tam dissona afferre. Ip-
 se optimè sentit vim nostræ retorsio-
 nis, nempe eo ipso argumento ex a-
 nalogia desumpto (quo ipse contra
 nos utitur, ut evincat, panem & vi-
 num

num debere in sacramento realiter
 præsens existere) etiam contra ipsum
 evinci, corpus quoque Christi debe-
 re in sacramento realiter præsens
 existere; quare ne videatur retor-
 sioni succumbere, coactus unum ex
 duobus fateri, scil. vel argumentum
 suum contra nos propositum esse nul-
 lum; vel corpus Christi æque ac pa-
 nem & vinum, seu signum & rem
 terrenam in sacramento realiter
 præsens existere: hoc secundum e-
 liget & apertè profitetur. At verò,
 ne videatur eandem realem corpo-
 ris Christi præsentiā, quam nos
 profiteamur, nostrāque retorsio evin-
 cit, coactus in sacramento profi-
 teri, novam quandam realem præs-
 entiam fingit, quæ hoc ipso realis
 non est, quia reali præsentiæ contra-
 ria est. Ait enim, corpus Christi in
 sacramento æque realiter adesse, ac
 signum & rem terrenam, quia corpus
 Christi, inquit, fide percipitur: quod
 autem fide percipitur, id realiter per-
 cipitur, quia fides non est opinio quadam
 inanis. &c.

Certè

Certè ultrò concedimus, fidem non esse opinionem quandam inanem, sed assensum firmissimum, qui divino testimonio innixus firmissimè suo objecto adhæret. At hinc minimè sequitur, *id, quod fide percipitur, realiter percipi.* Unde etiam falsissimum est, quod exclamat ibidem Stuckius, nempe quòd *fides corpus & sanguinem Christi præsentissima nobis statuat.* Nam ex eo, quod aliquid fide percipitur, à fide non aliter, quàm objectivè tantum existens statuitur: & ideo corpus & sanguis Christi, dum fide percipiuntur, non statuuntur in sacramento præsentissima, sed tantum objectivè in intellectu credentium existentia.

Cæterum, si fides objecta sua præsentissima nobis statueret, sequeretur quòd SS. Patres, cum ipsi ab origine mundi crediderint Incarnationem Christi, & consequenter Christum fide perceperint, ipsum jam ab origine mundi realiter sibi præsentissimum habuissent. Quod si hoc conceditur: ergo Christus in mundo realiter, (&
H qui-

quidem æquè ac nunc in sacramento
realiter per Stuckium existit & præ-
sens est lignum & res terrena) existe-
bat, & realiter præsens erat, ante-
quam conciperetur: imò antequam
ipsius Mater existeret. En quanta ab-
surda fateri ille cogatur, qui unum
malè confingit!

Etiàm hoc addo. Si ea, quæ fide
percipiuntur, realiter præsentissima
statuuntur, ergo omnia bona promissa,
quæ credimus, & fide percipi-
mus, sunt realiter nobis præsentissi-
ma, & consequenter fideli nil erit fu-
turum de ijs, quæ Deus promissit di-
ligentibus se; sed omnia erunt præ-
sentissima & ante pedes posita. Cur
ergo scriptura fidelibus pene uni-
versa promittit, non jam realiter
præsentia, sed futura, dicendo: *Beati
qui lugent: quoniam ipsi possidebunt ter-
ram. Beati qui lugent: quoniam ipsi
consolabuntur.* Matth. 5. v. 5. Cur ait
Paulus de antiquis SS. Patribus: *Inter
ea fidem defuncti sunt omnes isti, non
acceptis repromissionibus: sed à longe
eas aspicientes.* Hebræor. 11. v. 13.

Certe

Certè non aliâ de causâ, nisi quia promissiones illas, seu bona illa promissa percipiebant fide quidem; at fides non statuebat ea ipsis realiter præsentissima, sed tantùm objectivè: unde erant eas aspicientes, non tanquam ipsis præsentissima, sed uti Paulus loquitur: *à longè*.

Quin etiam Stuckius virtutem Spei enervat: si enim per fide mea, quæ futura sunt, redduntur realiter præsentia, tunc desinit esse spes. Si quidem hæc non de præsentibus rebus, sed de futuris est. Unde Paulus ait: *Spes autem, quæ videtur, non est spes: nam quod videt quis; quid sperat? Si autem, quod non videmus, speramus: per patientiam expectamus.* Rom. 8. 24. & 25. *En expectamus*, nempe usq; dum id, quod speramus, realiter nobis præsens adveniat.

Hinc patet, illum locum Pauli Heb. 11. v. 1. quem Stuckius ex Græco textu attulit, vel non benè redditum, vel malè interpretatum fuisse. Certè utrumque contigit, & malè redditus est, & malè explicatus. Nam sic sin-

H 2

cerè

cerè reddendus est: *Est autem fides sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium.* Explicatio autem hæc est: *Fides eas res, quæ sperantur, & nondum existunt, facit subsistere in intellectu, & quasi præsentia cerni, id est, tam certas in animo haberi, ac si jam de facto existerent: ipsique fides convincit etiam intellectum, ad eas res, quæ non videntur, firmissimè credendas, perinde ac si eas coram nobis cerneremus.* Unde Syrus hunc textum Apostoli ita vertit: *Fides est persuasio & certitudo de ijs rebus, quæ sunt in spe, ac si jam existerent actu.*

Stat ergò retorsio nostra: contra autem corrui syllogismus ille, quem ipse Stuckius hisce obijcit. fol. 2 r.

Cujus substantia absque Eucharistia interitum mutari nequit, id datum discipulis in priori substantia perseverans.

Atqui panis substantia absque Eucharistia interitum mutari nequit.

Ergo panis datus fuit in priori substantiâ perseverans.

Nego enim Minorem, & dico, Eucha-

Evcharistiam non perire, etiamsi invisibilis substantia panis (hanc enim perire dicimus) mutetur. Quamdiu enim ea, quæ corporalem nutritionem sensibilibiter indicant, (uti sunt species visibiles & palpabiles, seu accidentia, sive adsit, sive absit substantia ex se invisibilis) permanent, nec analogia requisita, & consequenter nec Evcharistia, interit.

Nam quæro ab Adversarijs, si ad sustinendam analogiam Evcharisticam sufficit, ut corpus Christi objectivè tantum, quatenus fide percipitur, in Sacramento adsit, cur talis præsentia objectiva substantiæ panis, quæ exhibetur per omnes species æquè ac prius permanentes, ad analogiam hanc non sufficiat, cum æquè corpus Christi, ac panis sit unus ex ijs quatuor terminis ac totidem veluti rotis, quibus analogia Evcharistica constat? Si sufficit, corpus Christi adesse per suum signum, cur non sufficiat panem adesse per suas species, seu accidentia?

Dices cum Stuckio, accidentia, seu

H 3

spe-

species à pane separatas nihil heic habere, quod agant, res ipsa loquitur, quia non entium (ait fol. 31.) nulla sunt accidentia, actiones, & passioness nulla. Quibus species illa separata ad iuendam analogiam Eucharisticam idonea videntur, digni profectò sunt, qui meris non entibus pascuntur.

Miror sanè, Theologum in re tam gravi non modo astutè æquivocare in voce *accidentia*, sed etiam tam frivole nugari. Lubens concedo, non entium nulla esse accidentia, id est, nihil esse, quod entibus, quæ realiter non sunt, accidat eo modo, quo videmus entibus existentibus diversa diverso modo accidere. Et hoc modo non entia utique nullas habent actiones, & passioness. At nego, non entium nulla esse accidentia, id est, nullas qualitates, seu species in substantijs prius existentibus productas (substantijs postmodum intereuntibus) permanere, etsi non naturaliter, saltem divinâ virtute conservatas. Si enim Deus qualitates, seu accidentia huiusmodi prius conservat naturaliter,

ter, mediante ipsarum substantiâ: cur tam debilis virtutis sit, ut ipse, hac mediante conservare illa nō possit intereunte substantiâ? Cū ipse res eas, quæ non sunt, ex nihilo producat, cur qualitates, quæ jam sunt (quas, quot, quando, & quamdiu voluerit) etiâ absque suo naturali subjecto conservare non possit? Relege discursum S. Augustini supra fol. 161.

Respondeo secundò directe ad principalem objectum syllogismum, & nego Majorem, scil. *quod id, quod sustinet analogiam Eucharisticam, debeat in Sacramento realiter præsens adesse*. Nam, ut alia taceam, victoribus in Olympicis datam fuisse palmeam coronam, tradit Pausanias in Arcadicis fol. 119. Et Plutarchus in Theseo ait, Victores ab eo tunc primùm palmæ ramis donatos. Et quidem hoc fiebat ob aliquam veram analogiam quæ est inter victorem & palmam, nempe: *Sicut palma est arbor ejus indolis, ut urgentibus, opprimentibusque non cedat, sed fortius assurgat: ita victor evasit suis adversariis superior.*

H 4

En

En palma & victor sunt duo præcipua, quæ hanc analogiam sustinent: ad hanc autem sustinendam non opus est, ut victor integram arborem palmæ vel capite vel manu gesserit, sed sufficit unicus ramus à palma decissus, qui loco totius palmæ prædictam analogiam insinuet. Joannes quoque vidit Apoc. 7. v. 9. innumerabilem turbam manibus gestare palmarum ramos, ad denotandam invictæ fortitudinis analogiam. Sic etiam Romanus Imperator utitur pictâ vel sculptâ aquilâ cum istâ analogiâ: *Sicut vivens aquila imperio & virtute alias aves antecellit, ita Caesar imperio & virtute alios Principes antecellit.* En ad hanc analogiam sustinendam, quæ est inter aquilam vivam & Cæsarem, sufficit, loco vivæ aquilæ, ejus imago. Cur ergo in Eucharistia ad sustinendam analogiam inter panem & corpus Christi, non sufficiant, loco substantiæ panis, ejusdem vera accidentia, naturam panis non minus sensibus exhibentia, quàm ramus palmarum

mam totam, & aquila picta vivam
aquilam repræsentat?

Ex his collige, cur hoc argumen-
tum adversariorum (quo tamen sibi
valde applaudunt) in titulo vocârim
fatuum, nempe, quia illo nihil omni-
no contra nostram, sed potius (& qui-
dem non modica) contra suam do-
ctrinam evincunt, & sic proprio gla-
dio se jugulant. Sanè si quid evincit
hoc argumentum, non aliud evincit,
quàm id, quod Lutherani docent, ipsi
autem Calvinistæ negant, scil. in Sa-
cramento non tantùm realiter adesse
se panem & vinum, sed simul etiam
corpus & sanguinem Christi, cùm
corpus & sanguis Christi æque susti-
neant analogiam, ac panis & vinum.
Videant ipsi, qui hoc argumentum
verum supponunt, quid Lutheranis
respondeant. Nos præsentiam realem
corporis & sanguinis Christi in Evcha-
ristia, non hoc fatuo & falso argu-
mento evincimus, sed irrefragabili
Christi testimonio dicentis: *Hoc est
Corpus meum, &c.*

H s

CA-

CAPUT X.

EXAMINANTUR LOCA
EX SS. PATRIBUS*contra nos producta.*

O Bices X. cum Stuckio fol. 31.
& 32. ubi ait:

*Patres hoc ipsum clarissimis docent
verbis, puta, substantiam panis ac vini
in Sacramento permanere. Theodo-
retus Dialogo I. Voluisse Dominum,
inquit, Sacramentis utentes non inten-
tos esse in naturam eorum, sed per nomi-
num mutationem credere ei, qua ex
gratiâ facta est, mutationi. Qui enim
naturale corpus triticum, & panem ap-
pellavit, & rursus seipsum vitem nomi-
navit, is visibilia symbola corporis &
sanguinis appellatione honoravit, non
naturam mutans, sed gratiam natura
adijciens.*

*Idem Dial. 2. Mystica symbola post
sanctificationem nequaquam propriam
amittunt naturam: manent enim in
priori substantiâ, & figurâ, & specie, &
videri, tangique possunt, qualia etiam
prius erant. Sic Macarius Ægyptius*
Hom.

Hom. 2.
vinum.
Christi
pium
edunt
bus n
esse su
& ce
& sang
rum o
cent,
accipit
nis no
ra ad
Stuck.
Jam
adduxi
inquit,
lus hæ
percip
non e
ristia,
nâ, &
que, s
Qu
Ephra
theca

Hom. 27. *In Ecclesia offertur panis & vinum, antitypum carnis & sanguinis Christi: & qui de pane visibili accipiunt, spiritualiter carnem Domini edunt.* Sic Gelasius in libro de duabus naturis in Christo. *Non desinit esse substantia vel natura panis & vini: & ceriè imago & similitudo corporis & sanguinis Christi in actione mysteriorum celebratur.* Sic passim alij docent, corpus Christi, quod à fidelibus accipitur, substantiam sensibilem panis non excludere. In tantâ luce plura adducere non est opus. Hæc Stuck. loc. cit.

Jam prius fol. 29. in hunc finem adduxit Irenæum, &: Pulchrum est, inquit, Irenæi monitum lib. 4. adversus hæreses: Qui est à terrâ panis, percipiens vocationem divinam, jam non communis panis est, sed Eucharistia, duabus rebus constans, terrenâ, & cælesti, non intereuntibus utique, sed permanentibus. Hæc Stuck.

Quin imò fol. 21. affert locum D. Ephræmi apud Photium in Bibliotheca cap. 229. p. 415. *Corpus Christi,*
H 6

sti, inquit, quod à fidelibus accipitur, substantiam visibilem, panis videlicet, non amittit, sed à gratia sub intelligentiam cadente inseperatum manet. Baptismus quin etiam, cisi totus spiritualis fit factus, & unus existat, proprietatem substantia sensibilis, aqua nimirum, servat, & quod fuit, esse non desinit.

Respondeo I. Verba SS. Patrum non admodum fideliter à Stuckio adduci. Nam Theodoret i verba Dial. I. juxta germanam versionem, sunt hæc: *Manifestum est institutum ijs, qui sunt divinis Mysterijs initiati. Volebat enim (Servator) eos, qui sunt divinorum Mysteriorum participes, non attendere naturam eorum, qua videntur, sed, propter nominum permutationem, mutationi, qua fit ex gratiâ, credere.* En Stuckius omisit has duas voces: *qua videntur*: & malè particulam *Propter* mutavit in particulam *Per*. Cur autem hæc egerit, paulò post ex resp. 2. patebit.

Verba quoque ex Dial. 2. juxta versionem genuinam sunt ista: *Necque enim signa mystica post sanctificationem*

nem recedunt à suâ naturâ. Manent enim in priore substantiâ, & figurâ, & formâ, & videri, & tangi possunt, sicut & prius; intelliguntur autem ea esse, quæ facta sunt, & creduntur, & adorantur, ut quæ illa sint, quæ creduntur. Non urgebo, quod hæc ultima verba Stuckius omnino in sua citatione omiserit, quia ijs, qui mysterijs initiati & instructi sunt, satis produnt, cujus præsentiam ipse D. Theodoretus in Sacramento agnoverit. Illud solum adverti volo, quod ipse Stuck. loco verborum *Sicut & prius reddiderit hæc: Qualia etiam prius erant.* Aliud sanè est, mystica symbola videri, tangique posse, sicut prius: & aliud est, ea videri, tangique posse *qualia etiam prius erant.*

Gelasij quoque doctrina melius innotuisset, si Stuckius non tantùm illa pauca verba, sed & antecedentia, & consequentia attulisset. *Certa Sacramenta,* inquit Gelasius, *quæ sumimus, Corporis & Sanguinis Christi, divina res est, propter quod per eadem efficiamur divina consortes natura.* Et

H 7 tamen

tamen esse non desinit substantia, vel natura panis & vini. Et ceriè imago, & similitudo Corporis & Sanguinis Christi in actione Mysteriorum celebratur. Satis ergo nobis evidenter ostenditur, hoc nobis in Christo Domino sentiendum, quod in ejus imagine profitemur, celebramus, ac sumimus. Ut sicut in hanc, scilicet in divinam, transcunt Sancto Spiritu perficiente substantiam, permanente tamen sua proprietate natura, sic illud Mysterium principale.

Nec textus Ephræmi in suâ puritate relinquitur: is enim apud Photium loc. cit. his verbis legitur. Corpus Christi, quod à fidelibus accipitur, substantiam visibilem non amittit, &c. En hisce paucis verbis Stuckius inseruit hæc: Panis videlicet: & quidem eodem caractere, ut ipsissima verba Ephræmi esse videantur.

Nec Irenæo parcitur, cujus verba hæc sunt: Quomodo autem rursus dicunt, carnem in corruptionem devenire, & non percipere vitam, qua à corpore Domini & sanguine alitur? &c. Offerimus enim ei, quæ sunt ejus, con-

gruen-

gruen-
tem
Quen
panis
non c
fia,
& co
cipie
corr
nâ.
non i
addid
ckius
Resp
Ephra
tituli,
agere
contra
doce
tüm
na a
tran
nem
Hi h
naba
à pa
quen

gruenter communicationem & unitatem prædicantes carnis & spiritus. Quemadmodum enim, qui est à terrâ panis, percipiens vocationem Dei, jam non communis panis est, sed Eucharistia, ex duabus rebus constans terrenâ & cœlesti: sic & corpora nostra percipientia Eucharistiam, jam non sunt corruptibilia spem resurrectionis habentia. Hæc Irenæus. En verba illa: non intereuntibus, sed permanentibus, addidit non Irenæus, sed ipse Stuckius. Hic positus.

Respondeo 2. Theodoretum, Gelas. Ephræm. loc.cit. (quemadmodum & tituli, & textus ipse docent) non agere ex instituto de Eucharistia, sed contra illos hæreticos antiquos, qui docebant, quòd in Christo una tantum sit natura, nempe divina: humana autem à Verbo assumpta fuerit transmutata (saltem post resurrectionem) in ipsam Divinam naturam. Hi hunc suum errorem probare conabantur inter alia etiam argumento à pari de Eucharistiâ, docendo: quemadmodum in Eucharistiâ unica tantum

tantum natura sit, nempe natura corporis Christi, natura autem panis transmutetur in ipsam naturam seu substantiam corporis Christi; sic & in Christo, aiebant, factam esse transmutationem. Patres non modò ostendebant, hoc argumentum à pari contra fidem Ecclesiæ productum esse infirmum; sed id ipsum contra Adversarios retorquebant, lubentes concedendo, quòd per sanctificationem in Eucharistiâ mutatio, quam ipsa nomen mutatio indicet, fiat, ita ut panis & vinum *in divinam transeant sancto Spiritu perficiente substantiam*: at verò, addebant, hanc mutationem fieri circa naturam invisibilem, quæ tantum cadit sub intelligentiam, *permanente tamen sue proprietate natura*, ut ait Gelas. quæ proprietas aliud non est, quàm accidentia naturæ alicui debita, *quæ videri, tangique possunt, sicut prius*. Et ideo ipsi concedebant, idem etiam jure merito *de illo Mystério principali*, nempe de Incarnatione, *cujus imaginem & similitudinem in Mystério Eucharistiæ profitemur, celebramus*

namus
elle :
fiat per
men p
human
quem
nis &
nem
gura &
sum, si
En,
clesiæ
myster
indubie
sanguin
liter ad
divina
ritatem
manam
turam
bolon
stante
fiat, q
bant,
& vi
nem,

bramus & sumimus, sentiendum
 esse: nempè, etsi mutatio quædam
 fiat per Unionem hypostaticam, attra-
 men permanere naturam corpoream
 humanam cum ipsâ naturâ divinâ,
 quemadmodum sensibilis natura pa-
 nis & vini etiam post sanctificatio-
 nem *manent in priori substantiâ & fi-
 gurâ & specie, & videri, tangique pos-
 sunt, sicut prius*, ut ait Theod. Dial. 2.

En, Patres juxta communem Ec-
 clesiæ Christianæ fidem (quam in hoc
 mysterio nec Adversarij negabant)
 indubitatum supposebant, corpus &
 sanguinem Christi in Evcharistiâ rea-
 liter adesse, quemadmodum natura
 divina realiter in Christo est: & pa-
 ritatem faciebant inter naturam hu-
 manam corpoream in Christo, & na-
 turam sensibilem Mysticorum sym-
 bolorum in Evcharistia: & ideo in-
 stanter urgebant, non quod mutatio
 fiat, quam adversarij ultro concede-
 bant, sed quod sensibilis natura panis
 & vini remaneat post sanctificatio-
 nem, factâ, Spiritu sancto perficiente,
 muta-

mutatione, quam ipsa nominum mutatio, quæ post sanctificationē fit, satis indicet. Et hoc ideo, uti dixi, faciebant, ut à paritate ab adversarijs etiam admīssâ, evincerent, in Christo, facta incarnatione, præter naturam divinam invisibilem, remanere etiam naturam humanam corpoream, & sensibilem &c. Hinc manifestum est, hæc loca SS. Patrum contra nostros quoque Adversarios (qui realem substantiam corporis Christi in Eucharistiâ realiter adesse negant, & toti sunt, ut unicam symbolorum sensibilibus mysticorum, nempe panis & vini naturam adesse, evincant) efficaciter pugnare, & manifestè docere, quòd, sicut in Christo præter naturam humanam visibilem realiter est natura divina, & cum humanâ unum constituit Christum, sic in Eucharistiâ adsit invisibilis natura corporis & sanguinis Christi, simul cum naturâ sensibili panis & vini, & sic ex his unum constituatur Sacramentum.

In stabis I. Ergò SS. Patres etiam indubitatum supponebant, naturam seu

seu sub
Euchar
nem,
Rel
neban
nere
lem,
cadit,
tum &
nego:
turam
acciden
nis &
ri, &c.
SS. Pat
agnovi
cit, pat
sibili n
bus lo
minur
ros eff
De in
addit
crede
ration
guæ o
nat, &

seu substantiam panis ac vini in
Eucharistiâ, etiam post consecratio-
nem, remanere, quod vos negatis.

Respondeo, & distinguo: suppo-
nebant, & loc. cit. docebant, rema-
nere naturam panis ac vini insensibi-
lem, quæ solum sub intelligentiam
cadit, & est radix suarum proprieta-
tum & accidentium seu specierum,
nego: supponebant remanere na-
turam sensibilem, quæ est ipsa natura
accidentium, seu ipsa accidentia pa-
nis & vini, *quæ videri, tangi, palpa-
ri, &c.* possunt, concedo. Et certè
SS. Patres naturam hanc duplicem
agnovisse & distinxisse, satis ex loc.
cit. patet; nam Theodoretus de sen-
sibili natura, seu de ipsis accidenti-
bus loquitur, dum ait: *Voluisse Do-
minum, Sacramentis utentes non inten-
tos esse in naturam eorum, quæ videntur.*
De insensibili autem loquitur, dum
addit: *sed propter nominum mutationem
credere ei, quæ ex gratiâ facta est, mu-
tationi.* Cùm enim naturam eorum,
quæ videntur, permanere hîc suppo-
nat, & idem dial. 2. apertè doceat, &
simul

dicat, mutationem fieri, hinc satis apparet, quod mutationem circa insensibilem naturam fieri supponat, ac doceat. Rursus de sensibili naturâ ait, *signa, quæ videntur, appellatione corporis & sanguinis honoravit, non naturam quidem mutans.* Rursus de eadem sensibili naturâ ait dial. 2. *Necque signa mystica post sanctificationem recedunt à suâ naturâ: manent enim in priori substantiâ, & figurâ, & formâ, & videri & tangi possunt, sicut & prius.* Sanè hæc naturæ seu substantiæ insensibili non conveniunt, sed id, quod sequitur: *Intelliguntur autem ea esse, quæ facta sunt* (nempe per mutationem insensibilis naturæ panis in naturam insensibilem corporis Christi) *& creduntur, & adorantur, ut quæ illa sint, quæ creduntur.* En ea, quæ mutantur, & fiunt, nec videntur, nec palpantur, sed intelliguntur & creduntur &c. & ideo non de sensibili, sed de insensibili naturâ intelligenda sunt. Eodem modo, ut videas, quod D. Ephræm naturam etiam hoc modo distinguat, advertas
velim,

velim, quod is ait: *Corpus Christi, quod à fidelibus accipitur, substantiam visibilem non amittit.* De insensibili naturâ addit: *sed à gratiâ sub intelligentiam cadente inseparatum manet.* Similem distinctionem facile advertere est etiam apud alios Patres. Profecto non potest dari alia solida ratio, ob quam SS. Patres toties inculcent, symbola mystica quoad naturam eorum, quæ videri, palpari &c. possunt, remanere, nisi ut manifestius appareat, ipsos docere, non quamlibet naturam, sed solam naturam symbolorum seu panis & vini sensibilem remanere, quæ natura nihil aliud sit, quàm ipsæ species, seu accidentia panis & vini, quæ videntur, palpan- tur &c. sicut prius. Et hoc nos non negamus, sed utique concedimus. Theophrastus librum inscripsit de naturâ plantarum, in quo non de materiâ & formâ, seu de invisibili earum naturâ disputat, sed de qualitatibus v. g. an sinapi sit sicca, calida, vel frigida natura &c. quam sensibilem naturam periti medici ipsis sensibus præfer- tim

tim gustatûs & odoratûs indagare solent. Sic etiam S. Ambrosius lib. de myst. cap. 9. dicit. Hebræis mare rubrum transeuntibus, naturam maritimorum fluctuum esse mutatam: & tamen non est mutata natura insensibilis, seu interna substantia maris, sed sola gravitas, ac fluibilitas, quæ sunt accidentia, & dicuntur ipsa sensibilis natura maris.

Instabis 2. Theod. dial. 2. expressè de symbolis ait: *Manent in priore substantiâ*: Gelasius quoque dicit: *Non desinit substantia, vel natura panis & vini*. Ergo nulla est data distinctio.

Respondeo, Patres, vel potius ipsorum interpretes, nomen *substantia*, quemadmodum, uti dixi, & nomen *natura*, non in strictiore, sed ampliore sensu sumere, & per *substantiam* intelligere id, quod alicui rei proprium, ac naturaliter debitum est, qualia etiam sunt ipsa accidentia, imo & opes alicui debitæ, ita ut *substantia* hîc nihil aliud sit, quàm *natura sensibilis*, seu accidentia alicui essentia naturaliter debita. Et quidem, ut manifestè

festè appareat, rem ita se habere, primum adverto, quòd Gelasius postmodum de his symbolis dicat: *in hanc, scilicet in divinam transeunt, S. Spiritu perficiente, substantiam, permanente tamen sua proprietate naturæ*: Ergo, subjungo, permanet proprietas naturæ. Quæ autem est hæc *proprietas naturæ*, nisi accidentia, seu ea, quæ videri, tangi, &c. possunt, sicut prius? Et quid est id, quod, hæc *naturæ proprietate permanente, in Divinam transit S. Spiritu perficiente substantiam*? Sanè non aliud, nisi ipsa natura, seu substantia insensibilis panis & vini, quæ non sub sensus, sed sub intelligentiam cadit. At verò nomen *substantiæ* etiam in ampliore sensu sumi, patet ex pluribus locis. Sic Deus dicitur delevisse per diluvium *omnem substantiã*. Gen. 7. 23. *Abraham quoque tulit Sarai uxorem suam, & Loth filium fratris sui, universamque substantiam, quam possederant*. Gen. 12. 5. Similia leges. Gen. 13. 6. & 14. 11. &c. Sathan ait ad Deum de Job. *Nonnè tu vallâsti eum, ac domum ejus, universamque substantiam ejus*? cap.

I. 10.

1. 10. En per *substantiam* bona ad aliquem pertinentia intelliguntur : cur ergo non etiam accidentia, quæ magis rei inhærent, quàm hujusmodi bona externa, *substantia* ejus dici possint : David exclamat : *Substantia mea tanquam nihilum ante se*. Psal. 38. 6. Sanè hîc & alibi totam suam naturam tam visibilem, quàm invisibilem intelligit. Hinc Theodoretus loc. cit. (ut intelligas, de quâ substantiâ loquatur) non tantum ait, *manent in priori substantiâ*, sed addit, & quasi inculcat : *& figura, & forma, & videri & tangi possunt, sicut & prius*. En quàm clarè prodat, se de substantiâ, naturâ, & formâ, quæ videri, & tangi possint, seu de ipsis accidentibus, seu naturâ sensibili loqui !

Cæterum sciendum est, Theodoretum, Ephræmum &c. non latinâ, sed græcâ linguâ scripsisse, & eos usos esse nomine *σῶτα*, quod latini interpretes jam *essentiam*, jam *naturam*, jam *substantiam* vertunt : *σῶτα* autem derivatur à participio *σῶν*. præsentis temporis *σῶν* à verbo *σῶ*, *sum*,

sum, & ideo ὅσα idem est ac *essens*, si
 liceret inusitato verbo uti. Quare
 sicut ab hoc *essens* derivatur nomen
essentia, sic ab ὅσα nomen ὅσα signi-
 ficans omne id, quod alicujus est, seu
 ad aliquem pertinet. S. Chryosto-
 mus Græcæ linguæ peritissimus homi.
 12. in Gen. loquens de igne Babylo-
 nico, ait: *Vidisti, quod quando Domi-
 nus vult, elementa omnia in contra-
 riam mutat essentiam.* In Græco est
 μετέστροφον ὁσίων. Tom. 2. Edit. Par. fol.
 104. At, quod nec in igne Babylo-
 nico, nec in mari rubro fuerit muta-
 ta interna, sed tantum externa sub-
 stantia, seu natura ignis ac maris, id
 est, ipsæ qualitates, docet August. re-
 latus supra fol. 161. Minime ergo
 gratis dicimus, etiam à prædictis PP.
 per ὁσίων naturam seu substantiam non
 intelligi loc. cit. substantiam inter-
 nam invisibilem (et si hæc sola in ri-
 gore scholastico dici soleat *substan-
 tia*) sed naturam sensibilem seu ipsa
 accidentia, maxime cum PP. expres-
 se eam vocent *sensibilem naturam
 ac substantiam*, & indicent mutatio-
 nem

nem insensibilis substantiæ fieri, uti dixi fol. 187. S. Lucas, & ipse linguæ Græcæ peritissimus, *ὑποστάσις* substantiam in sensu adhuc magis amplo sumit, nempe pro ipsius opibus. Nam cap. 15. dum refert filium prodigum ad patrem dixisse: *Da mihi portionem substantiæ, qua me contingit*: v. 12. utitur etiam nomine *ὑπόστασις*. *Δὸς ὅτι τῆς ὑποστάσεως*. Et rursus *διασπορεύσας τὴν ὑπόστασιν αὐτῆς*, ait: *Dissipavit substantiam suam*. v. 13. Cur ergo miremur, si & Patres, vel eorum interpretes, subinde per nomina *ὑπόστασις*, *natura*, *substantia* intelligunt ipsa accidentia alicui rei debita?

Instabis 3. Quidquid realiter sit natura, seu substantia sensibilis panis & vini, Patres dicunt, panem & vinum esse *visibilia*, & *mystica symbola ac signa corporis & sanguinis Christi*. Panis & vinum dicitur a Macario Ægyptio *antitypum carnis & corporis Christi*. A Gelasio, *Imago & similitudo corporis & sanguinis Christi*. Ergo in Eucharistiā non est realiter ac substantialiter præsens verum corpus

pus & sanguis Christi, sed tantum natura panis & vini, veluti *signum, symbolum, antiypum, imago, & similitudo* veri corporis & sanguinis Christi in cœlo.

Resp. &, concesso antecedente, nego consequentiam. Nec immerito: quæ enim esset consequentia, si quis diceret; *Corona & purpura sunt signa ac symbola regis: sed corona & purpura manifestè cernitur in eo, qui sedet in throno, ergo in throno non adest realiter ipsa persona regis, cuius signa ac symbola ad sunt?* Quid convenientius, quàm ut palmea corona gestetur in capite ipsius victoris, cuius signum ac symbolum est? Jam supra fol. 165. vidimus, quòd ipse Stuckius evincere conatus sit, non tantum conveniens, sed & necessarium esse, ut id, quod sustinet analogiam, in Sacramento realiter præsens existat. Cur ergo concludatur, Corpus Christi in Evcharistia ideo non adesse realiter, quia ipsius signum ac symbolum adest? Præsentiam realem Regis alias mihi incogniti ex signis ac

symbolis, nempe ex coronâ & purpurâ agnosco: cur non & ipsam corporis Christi præsentiam agnoscam in Evcharistia ex ipsis ejusdem signis ac symbolis mysticis? Certè prædicti Patres numquam negant, ipsum corpus Christi realiter in Sacramento adesse, licèt dicant, quòd ejus mystica symbola ac signa adsint; sed apertè docent, utrumque adesse, & etiam, (mutatione, *Spiritu Sancto perficiente, factâ*) permanere, & sic duo esse in Sacramento, unum visibile, quod sub sensus cadit, & videri ac tangi potest. alterum invisibile, quod sub intelligentiam cadit, creditur & adoratur. Hinc patet, cur clarè Irenæus dicat: *Evcharistia ex duabus rebus constat, terrenâ & cœlesti.* Terrena, scil. naturâ sensibili panis, Cælesti, scil. corpore Christi.

Resp. 2. quòd sensibilis natura panis (idem semper intellige de vino) etiam ob aliam rationem ab antiquis Patribus (& præcipuè loc. cit. à Gelasio) dum de duabus naturis in Christo agunt dicatur *antitypum, imago*,

ac

ac similitudo, vel etiam subinde *figura* corporis Christi, nempe quia inter sensibilem naturam panis in mysterio Eucharistiæ, & inter corpus Christi in *mysterio principali* incarnationis, singularis *similitudo* est, ut expressè Gelas. & Theod. dicunt. Nam, sicut visibilis natura panis, etiam post sanctificationem, non mutatur, etsi gratia, id est, corpus Christi, ipsi adjiciatur (ut ait Theod.) sic natura corporea in Christo non mutatur, etsi per Unionem hypostaticam natura Divina ipsi adjiciatur. Unde sicut sensibilis natura panis & vini dicitur signum visibile, seu mysticum symbolum invisibilis corporis Christi in Eucharistia: sic visibilis & corporea natura humana Christi est signum visibile seu mysticum symbolum ipsius Deitatis. Ideo visibilis natura in Christo dicitur à Theodoro Dial. 1. *velum ac indumentum* Deitatis. Et, ne videatur aliquid novum aut incongruum dixisse, adducit loca S. Scripturæ.

Et primum quidem locum 1. Tim.

1 3

3. 16

3. 16. ubi S. Paulus de filio Dei incarnato ait: *Manifestè magnum est pietatis Sacramentum, quod manifestatum est in carne &c.* His subiungit Theod. *Quod per carnem manifestam esse naturam, qua sub aspectum non cadit, dixit Apostolus, permittit, ut carnem Divinitatis velum intelligamus.* Et rursus: *Divinus Apostolus ad Heb. 10. apertè hoc nomine usus est: ita autem dixit: Habentes ergo, fratres, libertatem in introitu Sanctorum in sanguine Jesu, quam iniciavit nobis viam novam, & viventem per velamen, id est, carnem suam. v. 20.* Hæc Theod. Postmodum, ut hoc confirmet, etiam locum hunc adducit: *Lavabit in vino stolam suam, & in sanguine uvæ indumentum suum. Gen. 49. 11.* Et quærit: *Ostende ergo, quando, vel ubi in sanguine uvæ laveris indumentum?* Hinc ipse concludit, per sanguinem uvæ intelligi verum sanguinem, & per indumentum ipsam carnem Christi, quia caro seu carnea natura Christi est veluti velamen ac indumentum naturæ divinæ, quæ sub illa

illa sensiblliter continetur, & per illam quodammodo visibilis redditur. Quare argumentum SS. Patrum hoc syllogismo continebatur.

Sicut se habent mystica symbola panis ac vini in mysterio Evcharistiæ, sic se habet corpus Christi in mysterio Incarnationis.

Sed mystica symbola panis ac vini in mysterio Evcharistiæ, etiam post sanctificationem seu consecrationem, remanent in priori naturâ sensibili, licet corpus Christi sub illa adsit.

Ergo etiam corpus Christi in mysterio incarnationis post unionem hypostaticam, remanet in suâ naturâ sensibili seu corporeâ, etsi divinitas sub ipso adsit.

En Patres, quin & adversarij eorum, supponebant indubitatum, in mysterio Evcharistiæ verum corpus Christi sub mysticis symbolis panis & vini, quasi sub velamine adesse realiter; quemadmodum in mysterio Incarnationis sub corpore humano, veluti sub velamine realiter adest divina natura: & ideo ab ipsis mystica

symbola Eucharistiæ vocabantur *antitypus, imago, similitudo*, vel etiam *figura* corporis Christi, quod in mysterio Incarnationis in sua natura manet.

Instabis 4. S. Macarius ait: *Qui de pane visibili accipiunt, spiritualiter carnem Domini edunt*. Ergo non realiter ac substantialiter.

Resp. 1. Concesso antecedente, juxta explicationem datam, nego consequentiam; nam S. Pater, dum ait, spiritualiter carnem Domini edi, non negat, eam simul realiter ac substantialiter edi; sed tantum negat, eam non edi carnaliter, seu cruento modo, eo nempe, quo Capharnaïtæ carnem Domini edendam sibi persuaferunt. Joan. 6. § 2.

Resp. 2. Etiam si S. Pater per comestionem spiritualementiam intelligeret comestionem, quæ fit per veram fidem, adhuc non immerito negari illatam consequentiam. Nam ex eo, quod aliquis carnem Domini spiritualiter verâ fide edat, non sequitur, quod eam simul non etiam verè, realiter, ac substantialiter edat. Imo, si quis

si quis vult corpus Christi dignè ac
 utiliter sumere, necesse est, ut id non
 tantum realiter; sed etiam spirituali-
 ter cum verâ fide ac spiritu sumat, uti
 docet Concilium Trid. sess. 13. cap. 6.
Nam rectè ac sapienter, ait, Patres no-
stri tres rationes hoc S. Sacramentum
accipiendi distinxerunt. Quosdam
enim docuerunt sacramentaliter dun-
taxat id sumere, ut peccatores: alios
autem spiritualiter, illos nimirum, qui
voto propositum illum caelestem panem
edentes, fide viva, quæ per dilectionem
operatur, fructum eius & utilitatem
sentiunt. Tertios porro sacramenta-
liter simul & spiritualiter: ij autem
sunt, qui ita se prius probant & instru-
unt, ut vestem nuptialem induiti, ad di-
vinum hanc mensam accedant. Evin-
cant adversarij, neminem posse cor-
pus Christi simul & spiritualiter, & sa-
cramentaliter re ipsâ sumere, ut ex
hoc ritè concludant, Patres negare
sumptionem realis corporis Christi,
dum dicunt, id sumi spiritualiter. Sed
de his plura infra.

Instabis ꝑ. S. Ephræm comparat

I ꝑ

sacra-

sacramentum Evcharistiæ cum Baptismo; sed symbolum visibile Baptismi est mera aqua naturalis. Ergo etiam symbolum visibile Evcharistiæ est merus panis & vinum naturale.

Resp. 1. falsum esse quod S. Ephræm loc. cit. Evcharistiam & Baptismum inter se compareret; nam uti totum textum legenti manifestè apparet, ipse comparat naturam Christi cum Evcharistia, & cum Baptismo, ut evincat, in Christo duas naturas esse, humanam corpoream visibilem, & divinam spirituales invisibilem: uti satis hætenus. Ideo ait: *Baptismus, quin etiam &c.*

Resp. 2. Etsi S. Ephræm aliquam comparisonem inter Evcharistiam & Baptismum faceret, non sequitur, paritatem in omnibus esse oportere. Quare licet paritas aliqua cōcedatur, non necessario sequitur: Ergo paritas est in hoc vel illo: potest enim esse in alio. Sanè nec S. Ephræm, nec ullus alius S. Pater paritatem inter Evcharistiam ac Baptismum hanc esse dicit, quòd, sicut in Baptismo mera aqua

aqua absque ulla ejus vel visibilis vel invisibilis naturæ mutatione permanet, pari modo & visibilem naturam, (seu species) & invisibile substantiam panis ac vini in Evcharistia permaneat. Contra, quòd multò excellentior, imò alio prorsus modo de Evcharistia SS. PP. loquantur, quàm de Baptismo, supra ostendimus. fol. 80. 83. 86. 90. 104. &c.

Ex his collige I. quàm falsum sit, quod Stuckius ait: *Patres hoc ipsum clarissimis docent verbis*, nisi velit concedere, hoc ipsum esse id, quod Ecclesia Catholica adhuc hodierno die docet, & firmiter credit, nempe verum corpus & sanguinem Christi in Evcharistia verè ac realiter post consecrationem adesse, & ore non tantum cordis, sed & corporis, realiter sumi. 2. Verba ex prædictis SS. PP. à Stuckio allata non esse clarissima, sed satis obscura. Nec mireris velim: nam SS. PP. non coram omnibus de hoc mysterio clarissimis verbis loquebantur, nec coram ipsis catechumenis, quod possem ex S. Augustino

& alijs SS. Patribus probare: at sufficiat testimonium ipsius Theodoret, cuius auctoritatem tanti facit ipse Stuckius, ut eam quasi irrefragabilem præ omnibus alijs primam objecerit. Hic Pater, quàm primum de hoc divino (sic id ipse etiam vocat) mysterio agere incipit, in utroque dialogo ad Eranisten, cum quo loquitur ait.

Velim te paulò magis mysticè respondere. Adsunt enim fortasse nonnulli, qui non sunt initiati mysteriis. Tum Eran. Ita audiam, & ita respondebo. Dial. 1. Et rursus: Non oportet aperè dicere; est enim verisimile, adesse aliquos mysteriis non initiatos. Tum Eran. Respondeatur enigmaticè. Sic Dial. 2. En, an clarissimis verbis locutus sit? Et quidem, si, uti ait Stuck. sic passim alij docent Patres, cur clariora & sibi melius conducentia loca non adduxit? Certe jam supra fol. 77. vidimus, Patres passim docere, veram internam substantiam panis ac vini non manere, etsi externa sensibilis (id est, ipsa accidentia) maneat. Imò quæro, cur de hoc Sacramento,

coram

coram non initiatis, non aperte, sed mystice, quin & enigmatische loqui oportuit? Certè non alià de causà, nisi quia doctrina, quam jam tunc Christiana Ecclesia docebat, (nempe in hoc Sacramento sub lignis seu accidentibus panis ac vini verè ac realiter corpus & sanguinem Christi præsentem esse, atque à fidelibus sumi) ijs, qui nondum mysterijs initiati & fide firmi erant, scandalo ac horrori fuisset, quemadmodum doctrina de mysterio principali, puta de Incarnatione, *Judæis quidem scandalum, Gentibus autem stultitia fuit.* 1. Cor. 1. 23. Imo quemadmodum hoc ipsum Christo contigit; nam dum, Joan. cap. 6. diceret: *Panis, quem ego dabo, caro mea est, v. 51. Caro enim mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus, v. 55. Multi audientes ex discipulis ejus dixerunt: Durus est hic sermo, & quis potest eum audire? v. 60. Ex hoc, ait Joannes, multi discipulorum ejus abierunt retro: & jam non cum illo ambulabant, v. 66. Cum autem Jesus diceret ad duodecim, Nunquid*

Et vos vultis abire. v. 67. Respondit
 ei Simon Petrus: Domine ad quem ibi-
 mus? Verba vite aeternae habes, & nos
 credimus, & cognovimus, quia tu es
 Christus Filius Dei. v. 68. 69. En, hoc,
 uti & illud principale mysterium, fi-
 dem firmam requirit. Certè si Pa-
 tres de hoc mysterio nihil aliud do-
 cuerunt, quàm quod hodie docent
 prætensi Reformati, causa non erat,
 cur de eo mysticè ac ænigmatice lo-
 querentur coram ijs, qui fide
 adhuc infirmi erant. Sit ergo do-
 ctrina Ecclesiae Catholicae de hoc my-
 sterio Evcharistico nostris adver-
 rijs, tanquam fide infirmis, *scandalum*
ac stultitia, ut ideo à divino hoc dono
 recedant: sane est mysterijs initia-
 tis, & vera fide firmis, seu (quemad-
 modum de Christo crucifixo Paulus
 ait. *ipsis vocatis Dei virtus, &*

Dei Sapientia. 1.

Cor. 1. 24.

C A.

CAPUT XI.

OBIECTIO UNDECIMA
REPELLITUR.

O Bices 11. cum Stuckio pag. 34. ubi ait: Parochum interrogo, an tutò, & sine reservatione aliquâ mentis credat in ullam hostiâ? Dubitante, sine dubio respondebit, & reluctante conscientia. Quomodo igitur invocabit illam, in quam non credit? Vide ad Rom. 1. 14. Has angustias non metuunt, qui spretâ superstitione cum fiducia & certâ persuasionem cordis ad thronum gratie accedunt, ut consequantur misericordiam, & gratiam inveniant ad opportunum auxilium. Heb. 4. 16. & 10. 22. Hæc Stuckius.

Resp. 1. Et quæro, in quem crediderit cæcus ille Bartimæus, qui, ut refert Marcus 10. *sedebat iuxta viam mendicans, & cum audisset, quia Iesus Nazarenus est (qui transibat) cepit clamare, & dicere: Iesu, Fili David, miserere mei.* v. 47. Quæro, inquam, an hic cæcus tutò & sine reservatione

ne

ne aliquā mentis crediderit in ullum
illā transeuntem? Quisquis aptè re-
spondere voluerit, dicet, hanc meam
quæstionem involuere plura, & di-
versa, nempe tria quælitā, per mo-
dum unius. Nam 1. quæritur, an
Bartimæus crediderit in promissum
Messiam. 2. An crediderit, Jesum
Nazarenum esse promissum Messiam.
3. An crediderit, Jesum Nazarenum
per viam, juxta quam sedebat men-
dicans, transire. Ad primum respon-
debit, Bartimæum tutō & sine re-
servatione mentis credidisse in pro-
missum Messiam, & quidem fide di-
vinā ob tot ac tanta divina vaticinia.
Ad 2. dicet, Bartimæum etiam tutō
& sine reservatione mentis credidisse,
Jesum Nazarenum esse verum Mes-
siam, & quidem etiam fide divinā, ob
tot ac tanta facta miracula &c. Ad 3.
dicet, Bartimæum etiam credidisse,
Jesum Nazarenum illac transire, at
ipsum hoc credidisse fide humanā, at-
tamen prudentissimē, cum turbas
audiret testantes, transeuntem esse
Jesum Nazarenum, nec ipse ullum
pru-

prudens motivum haberet in contrarium. Hæc fides humana, velut conditio applicans, internam fidem divinam jam antea in animo conceptam excitavit; unde factum est, ut tutò & sine actuali reservatione mentis (forſan etiam in genua provolutus) exclamaret: *Jeſu Fili David, miſerere mei*. Ira tamen animo paratus, & in Jeſum affectus erat, ut in ipſum Jeſum, & non alium (ſi ipſe forſan non pertranſiret) hunc cultum dirigere implicitè cogitaret. Sanè Jeſus hanc ejus fidem non tantùm miraculo ſubſecuto, quo ei viſum dedit, ſed etiam publico teſtimonio approbavit, dicens: *Reſpice: fides tua te ſalvum fecit. v. 24.* His poſitis

Reſp. 2. directè, & dico, etiam quæſitum Stuckij tria diverſa, per modum unius, involuere. 1. An Pa-rochus tutò & ſine reſervatione aliquâ mentis credat Jeſum Nazar. eſſe Chriſtum Filium Dei. 2. An etiam credat, verum corpus ac ſanguinem Jeſu ſub ſpeciebus hoſtiæ confecra-tæ realiter ac ſubſtancialiter aſeſſe.

3. An

3. An credat ullam hostiam esse consecratam. Parochus respondet distinctè ad hæc tria, & profitetur se tutò & sine reservatione aliqua mentis credere. 1. Jesum Naz. esse Christum Filium Dei, & quidem se hoc credere fide divinâ ob plura divina motiva, 2. Verum corpus & sanguinem Christi Jesu sub speciebus hostiæ ritè consecratæ realiter ac substantialiter adesse: & se hoc quoque credere fide divinâ ob testimonium Christi ab Evangelistis relatum, & juxta communem SS. Patrum explicationem intellectum. 3. Hanc vel illam hostiam esse ritè consecratam, credit Parochus (quemadmodum Bartimæus credidit Jesum transire) quotiescunque habet motiva credendi, hanc vel illam hostiam exhibitam esse ritè consecratam, ut prudenter dubitare non possit; ita tamen, sicut Bartimæus, animo implicitè paratus, & in Jesum affectus est, ut, si forsan hostia non esset consecrata, ipse hostiam non adoraret. Quare, si Parochus hac fide internè excitatus, vel etiam in

in genua provolutus, coram hostiâ
expositâ exclamat: *Jesu Fili David*
miserere mei, nullo modo dubitat, à
Christo Domino hanc fidem, imò &
reverentiam, ac adorationem suam,
æquè ac illam Bartimæi, approbari &
acceptam haberi.

Dices, quodsi autem exposita ho-
stia non esset ritè consecrata (quòd
facile fieri potest) committeretur à
Parocho Idolo - seu Artolatria, &
consequenter actio Parochi non es-
set Christo grata, sed gravis ipsius of-
fensa; siquidem ille cultus, qui soli
Deo debetur, creaturæ, nempe pani,
exhiberetur.

Respondet 1. Parochus, et quærit:
quid si Bartimæus à transeuntibus &
testantibus, Jesum Nazarenum se-
cum transire, deceptus fuisset, & Je-
sus Naz. inter transeuntes non fuisset:
an non commisisset Idolatriam,
exhibendo puris hominibus eam re-
verentiam, ac cultum, qui soli Deo
debetur? An non se fecisset rerum
gravis criminis? Parochus non judi-
cat, quòd Jesus ipse, audito hoc com-
misso

misso errore, Bartimæum ullius criminis reum, sed potius gratiâ ac favore dignum judicâset. S. Gregorius narrat in vita S. Benedicti, quod Rex Totila ad S. Benedictum præmiserit Spatharium suum regio ornatum, & comitatu, qui se regem simularet. At sanctus spiritu Prophetico à Deo donatus simulatum regem mox agnovit. Sed quid si sanctus illum non agnovisset, & Regem Totilam esse ratus ipsum omni reverentia & cultu Regi ipsi debito exceperisset? An forsitan crimen læsæ Majestatis commisisset, ipsumque Regem ad justam indignationem provocâset? Minimè: sed Rex hunc Spathario suo, qui se jussu suo Regem simulabat, cultum exhibitum, ac si sibi ipsi exhibitus fuisset, gratum, acceptumque habuisset. Quare:

Resp. 2. Parochus directè, & dicit, nullam se in dicto casu comittere dolo seu Artolatriam, cum nullo modo creaturæ, nempe pani, honorem Deo debitum exhibeat; sed ipsi Christo; & ideo non timet, se ullius criminis

reum

reum à Christo judicandum: immo certus est, adorationem etiam coram tali hostiâ exhibitam, à Christo, velut sibi exhibitam, esse acceptandam. Hoc ut probè capias, & intelligas, advertendum est, ad adorationem tria requiri. 1. Ut habeamus bonam existimationem de excellentiâ illius, qui adorandus est: quemadmodum Bartimæus optimam existimationem de excellentia Jesu Nazar. habuit. 2. Ut nos interno affectu, propter conceptam ejus excellentiam, illi submit- tamus, quemadmodum & Bartimæus se Jesu interno affectu submisit. 3. Ut internam bonam existimationem, & submissionem aliquo externo signo testemur, sicut etiam testabatur Bartimæus, (forsan se in genua pro- volvendo) vel saltem clamando. *Jesu Naz. miserere mei.* Quare, licet non Jesus, sed alij tantum puri homines per viam transivissent, Bartimæus non illos homines, sed potius Jesum (licet absens fuisset, quem tamen transisse prudenter credebat) adorâ- set, quia internam bonam existima- tionem

tionem & submissionem non erga alios homines, sed erga Jesum habuisset; nec reverentiam, atq; clamorem ipsum propriè erga alium, quàm Jesum direxit, & ideo nullius criminis reus; sed etsi Christus non transisset, meritò laude dignus fuisset. Sic nos Catholici reverentiam & cultum exhibentes hostiæ propositæ, bonam, imò optimam existimationem internam habemus non de excellentia panis, sed Christi. Nec tam infanissimi sumus, ut ullo interno affectu nos panem submittamus, sed Christo: & sic, propriè loquendo, nec cultum externum, quem internis erga Christum conceptis affectibus excitati ostendimus, ipsi creaturæ, nempe panis, sed Creatori, nempe Christo, quem in hostia proposita præsentem prudenter credimus (licet forsitan in hostia non adesset) exhibemus, & ideo nullo modo artolatræ sumus.

Instabis: Genua coram hostiâ flectitis: ergo verè hostiam, & si hæc non esset ritè consecrata, ipsum panem

nem adoratis, & consequenter, saltem hac de causâ, estis artolatræ.

Resp. in hoc casu hostiam, quatenus panis est, non formaliter, sed tantum terminativè coli. Nam substantia panis, quæ in hostia non consecratâ manet, nullo modo formale est motivum, sed tantum terminus genuflexionis, quæ erga panem tantum externè dirigitur, at cum bonâ existimatione de excellentia non panis, sed Christi: nec concepto erga panem, sed erga Christum, interno affectu: & ideo, etsi coram pane externum actum genuflexionis faciamus, hic propriè non in panem, sed in Christum dirigitur. Rem adhuc alio quotidiano exemplo explicco. Fit, ut ferventissimi servi Dei terræ, in signum profundissimæ reverentiæ, ac submissionis erga Deum, figant osculum! Terra in hoc casu est terminus hujus deosculationis; verus autem cultus dirigitur in ipsum Deum Creatorem, ob cujus summam Majestatem terram, velut scabellum pedum ejus, deosculamur:

mur: unde in hoc casu non terra, quæ tantum est terminus, sed ipse Deus, cujus Majestas motivum est hujus osculi, verè dicitur coli & adorari. Eodem modo, etsi hostia non consecrata terminus sit genuflexionis nostræ, attamen cultus non in panem, sed in Christum, cujus excellentia motivum est genuflexionis, dirigitur. Quare etsi, in dato casu, non esset Christus sub speciebus hostiæ præsens adhuc tamen ipse tali cultu coleretur. Imò pluri fit tellus, dum eam osculamur, quàm hostia non consecrata, dum coram eâ genua flectimus; quia cognoscendo terram esse terram, eam osculamur; coram hostia verò, dum genua flectimus, id facimus, quia Christum omni cultu dignissimum in eâ prudenter credimus esse præsentem. Quod de genuflexione dixi, idem de alijs sacris caeremonijs, quas circa expositam hostiam exercemus, sentiendum est. At de his, quæ propriè non ad præsentem quæstionem de reali præsentia corporis Christi in Eucharistia, sed

sed de hujus adoratione pertinent,
satis.

Ex his sequitur, quàm frivola, ac
prorsus nulla sit responsio illa, quā
Stuckius non modò se crimine calum-
niæ purgare conatus est, (quòd in
Thesibus suis vocaverit nos *Pseudo-
Catholicos*, dixerat nos adorare *Ido-
lum*, *Præsbyteros* appellaverat *imposto-
res*, *commenticios Sacerdotes*; *Missam*
& *Evcharistiam* nostram nominaverat
figmentum magicum, *abominationem* &
Idolomaniam missaticam, *artolatriam*,
& *ritus magicos*, &c.) sed rursus ea-
dem hisce confirmavit: *Qua scripsi*,
ait, *verissima esse*, ex *luculentâ illorum*
defensione jam uberius constat. Non
autem *acerbioribus illis verbis usus sum*,
ut te, vel alios *traducerem*, sed ut no-
stros, *scapham* appellando *scapham in ve-
ritatis studio confirmarem*, & si quis ve-
strum forsân illa legeret, is *correctione*
*salutari monitus, seriam de fidei suæ exa-
mine cogitationem susciperet*. Hæc ille
fol. 39. Sed replico: Quæ scripsit
Stuckius contra *Evcharistiam*, falsis-
sima esse, ex *luculentâ nostrâ refuta-
tione*

K

tione

tione jam uberius constat illi, qui
 eam, sepositis animi erga utramque
 partem affectibus, legerit; & quidem
 si ea non modò obiter legerit, sed eti-
 am, quod summè precor, maturius
 perpenderit. Cæterùm, quòd acer-
 bioribus illis verbis usus sit, non ut
 me, vel alios traduceret, sed, *ut suos,*
scapham appellando scapham, in verita-
tis studio confirmaret, maximè admi-
 ror, nec approbo. Et quidem non ap-
 probo, quia etsi scapha, quam scapham
 esse constat, jure appelletur scapha; at-
 tamen aliud, de quo adhuc lis est, an
 scapha sit, probari, non tantùm dici
 debet scapha. Miror autem quòd, ut
 suos in veritatis studio confirmaret,
 Evcharistiam ac Missam appellaverit
figmentum magicum, &c. Si enim sui
 sapiunt, non scommatibus, sed rationi-
 bus ducentur & censebunt, doctrinam
 Catholicam non illis invehendam, sed
 his nervosè expugnandam esse. Cer-
 tè, *si quis nostrum illa forsàn lege-*
ret, de fidei suæ veritate eò magis
 confirmaretur, quòd clariùs adverte-
 ret, ideo scripta Adversariorum hujus-
 modi

modi calumnijs condiri, ut suos simplices in fictitiæ suæ veritatis studio confirmet, ac à puræ veritatis studio nostros avocent, quemadmodum matres mentiri solent, varia monstra extra domum vagari, ut filios hoc mendacio conterritos, eò facilius domi contineant.

Quàm astutè autem hujusmodi propositiones fallæ, quasi essent verissimæ, ab adversarijs sæpius supponi soleant, ut à lectoribus vel auditoribus minùs cautis & attentis assensum faciliùs impetrent, satis patet ex ijs, quæ initio, dum statum quæstionis hujus à Stuckio propositum examinavimus, fol. 3. &c. dicta sunt.

At de his, quæ potius defuncti personam, quàm ipsam quæstionem concernunt, plura non loquor.

Quid verò Scotus senserit, & an ἄτοπον, id est, absurdum sit, Christi corpus, quod sedet in cœlo ad dexteram Patris, eodem simul tempore verè ac realiter esse in Sacramento; an glorioso corpori Christi nihil indignius fingi possit, quàm illud sub accidentibus,

K 2

velut

velut in carcere, uti ait Stuck. fol. 36.
 detineri, & alia hujusm. explicabun-
 tur in parte sequenti, quæ, ut addatur,
 expostulat illa Anatome Concilij Tri-
 dentini Historico - Theologica, quàm
 D. Joan. Henricus Heideggerus con-
 tra universam doctrinam Catholicam,
 & sic etiam contra hanc, quàm
 propugnamus veritatem, nu-
 per in lucem edidit.

P A R S